

AB NAMENTUL
 an . 24 Cor.
 jum. . 12
 lună . 2
 l de Duminică
 1 an . 4 Cor.
 ōtru Romănia și
 ica . . 10 Cor.
 de zi pentru Ro-
 a și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deak Ferenoz-utca 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțumite publice și Loc de
 achis costă fiecare șir 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Zorile unei epoci nouă pentru învățământul nostru primar.

Două din sinoadele eparchiale ținute în zilele trecute au luat hotărîrea de a crea cât mai curînd câte un post de inspector general al învățământului. Prin măsura aceasta învățământul nostru primar va câștiga foarte mult, dacă, bine înțeles, el va avea norocul de a fi depus în mâinile unor bărbați de școală competenți și harnici.

Aceste posturi de inspectori vor trebui în adevăr să însemneze o nouă epocă în istoria școlilor noastre, o epocă de deplină seriozitate și de muncă trează și conștientă, cum până acum numai ici colea s'a întâmplat să fie. Epoca diletantismului va trebui să se încheie. Va trebui să se ștergă odată prejudiciul atât de păgubitor, că actualii inspectori școlari districtuali, adică dd. protopopi, sînt cei mai chemați conducători ai școlilor, atât în privința administrativă cât și în cea pedagogică, și va trebui să se recunoască că protopopii aceia cari se pricep la școală și cari și lucrează pentru înflorirea reală a învățământului, sînt rari ca corbii cei albi.

Nu putem da o iconă mai clară a necesității inspectorilor generali, decât reproducînd aici un articol scris în această chestiune, înainte cu aproape două decenii, articol care chiar și prin vechimea lui dovedește cât de extraordinar de importantă e problema a cărei rezolvire grabnică a impus-o

sinodul din Sibiu și din Arad consistoriilor din Arad și Oradea-mare.

»Cine cunoaște din experiență inspecțiunea și controlarea instrucțiunii populare, nu poate să fie nici pe departe îndestulit cu ea. Urmările unei controle numai după nume și ca o formalitate goală, sînt numai în detrimentul progresului. Fără o controlă severă sînt rari școlile noastre unde poți observa progres, care să ne poată mulțumi. Învățătorii fiind oameni și ei, dacă sînt necontrolați, își fac datoria așa după cum le dictează inima și conștiința. De aci provine, că unii își fac datoria și-și împlinesc chemarea cu sfințenie fără a mai aștepta nici o controlă, (numărul acestora se neînsemnat), sînt *rari nantes in gurgito vasto*. Sînt alții cari zic: pe cât mi-e plata, atât are să fie și progresul. Sînt acești învățătorii oameni materialişti, pe cari nu atragerea cătră școală îi ține în școală, ci lipsa de o altă ocupațiune mai rentabilă și numărul acestui soi de oameni e destul de însemnat.

Este apoi o a treia categorie de învățătorii, cari nu arată nici un interes față de școală și pentru cari instrucțiunea este numai o sarcină, un malum necessarium. Pentru învățătorii cari își împlinesc oficiul lor cu sfințenie, conștientă este binevăzută, căci ea nu poate decât să scoată la iveală meritele învățătorului și să-i răsplătească cu timpul munca lui.

Pentru învățătorii cari își fac datoria așezînd numai pentru bani, controlă e absolut necesară, căci numai controlați dea-

proape vor fi siliți în continuu a-și face datoria, iar pentru învățătorii cari intră în sanctuarul școlii fără de a avea nici o vocațiune, nici o atragere, și cari peste tot sînt cuprinși de o indolență față de școală, controlă devine un ce imperativ, căci numai astfel se vor înlătura elementele nedestoinice a figura ca învățătorii. Ori din ce punct de vedere am examina inspecțiunea și controlă în instrucțiune, ea ni se impune ca un ce absolut necesar.

Cu cât controlă instrucțiunii populare e mai severă, cu atât progresul în școala populară e mai pregnant, cu atât cultura și știința se lățește în noi mai estensiv în sinul unui popor.

Constatată odată necesitatea controlei și a inspecțiunii, se ivește de sine întrebarea: cum se îndeplinește la noi și prin cine?

În general inspecțiunea și controlă instrucțiunii în școala noastră populară lasă mult de dorit — încât privește organele noastre bisericești școlare; mult mai defectuoasă și cu totul unilaterală e controlă care fără nici un motiv se exerciază prin inspectorii regești ori alte organe administrative. Astăzi e un lucru constatat că inspectorii regești, când vizitează școlile noastre, o singură preocupățiune: au dacă se învață destul limba maghiară? Asta e prima recerînță a inspectorului regesc. Este lucru de sine înțeles, că din punct de vedere pedagogic o atare controlă nu e de ceva valoare, ci în detrimentul unei instrucțiuni omnilaterale, — înlăturarea ei însă nu atîrnă dela noi.

Viata literară.

Bunii noștri pașoptiști! — O greșală a »Junimeii«. — Lipsa de cultură clasică. — Nu avem romanșiți. — Modernismul în învățământ.

De H. Ghendi.

Evident, li s'a făcut nedreptate destulă și celor din generația dela pașopte și-opt!

Artiștii n'au fost ei, ce e drept, nici cât cel din urmă stihuitor de astăzi. Versuri și nuvele n'au scris ei și nici dela Lessing n'au știut să învețe regulile de critică și să le aplice. Erau în naturi mai aspre, mai dintr'o bucată decât noi, și aveau porniri spre învătătură temeinică. În istorie și în filologia clasică nu-i întrecea nimeni. Și nimeni nu cunoaștea mai bine decât dănsii limba latinească, ale cărei accente răsuna pe atunci din camera de studiu a învățatului canonic, până jos în căscioara celui mai umil funcționar de administrație. Iar cât pentru sentimentul lor, nimeni nu s'a inspirat dintr'un isvor mai limpede și mai trainic ca dănsii, când se coborau la isvorul latinității și al principatului de rasă. Prin toate aceste ei au reușit să creze frumoasă lor epocă clasică, sau umanistă, în viața noastră culturală și să dea fondului principiar al mișcării lor, un caracter pronunțat de substanțialitate.

A venit însă »Junimea« din Iași, crescută în școală cu idol mai nouă, cu gust francez pentru un stil mai subțire. Și văzînd formele greoaie de exprimare ale bunilor pașoptiști, cu multe lor exagerări, s'au năpusit asupra lor cu glume

și cu pilde muștrătoare și cu armele bunului simț. Și fără luptă multă, frunții junimiști au doborât toată partea asta artificială, ce se întinse asupra neamului întreg și amenința a se înrădăcina, ca o dogmă sempiternă.

De procesul acesta firesc cine se va supăra? Este atât de clar, că stăruința bătrînilor în rătăcirile lor lingvistice nu era să fie spre folosul nostru. Avem însă o rezervă de făcut și asta ca o amendă onorabilă pentru cei biruiți. Ni-se pare așezînd, că ar fi fost mult mai demn și gestul mult mai frumos, dacă toate zeflemelele, și criticele »Junimeii« se mărgineau numai la formele exterioare ale pașoptismului, fără să atace în vre o privință fondul, sau ideea însăși. Apăsîndu-se însă prea tare asupra ridicolului formei, s'a atins poate involuntar și însăși țesătura organelor interioare, însuș sufletul acelei mișcări a bătrînilor: interesul cel mare pentru o cultură clasică.

Căci este sigur. Dela hărțuiala zgomotoasă în contra latinismului exagerat încoace, figurile acestor visători romantici, cari căutau să întocmească până și instituțiile dreptului românesc după strămoșescul Drept Roman, au dispărut aproape cu totul. Dar ei au dus cu sine și toate acele frumoase deprinderi și tendințe, cum a fost respectul cel mare pentru știința limbii și pentru trecutul ei. Dela dispariția lor întregă viața noastră publică s'a îndepărtat pe nesimțite dela temelul clasicității. Ne-am înnoit treptat, dar cu prețul pierderii din intensitatea de sentiment pentru ceea-ce lor le era atât de scump... Nouă ne spune acum trecutul atât de puțin! Și dacă și astăzi în Italia sufletele se înviorază atât de mult, în fața

unei ruine de cetate, sau a atîtor monumente istorice, cari constituie adevărate mijloace de educație, — la noi cultul pentru trecutul latin s'a stins aproape de tot și nici valul lui Traian, nici cărmizile legiunilor romane, răspândite prin văile munților noștri, nu ne mai șoptesc nimic.

Ceeace ni-se pare curios este că în nici o privință limba latină și filologia clasică în genere nu mai sînt cultivate la noi ca mai înainte. Filologi profesioniști sînt așa de puțini printre noi, încât îi poți număra pe degete, iar printre aceștia abia găsești vre-o doi romanșiți, al căror nume să fi străbătut în străinătate. Profesorii de latinește dela universitățile românești, sînt cu totul necunoscuți revistelor de specialitate din centrele filologice și nu reușesc să determine vre-un interes pentru studiul lor. Provinciile române sînt pline de antichități romane: de valuri cari acoper atâtea ruine de preț, de coline cari ascund atâtea arme și unelte străvechi, de cetăți romane risipite, — și nimeni nu continuă opera lui Odobescu, nimeni nu vrea să ia pildă măcar dela dușmanii noștri unguri, cari prin săpăturile lor archeologice își reconstituie așa de bine trecutul.

Fenomenul acesta al nesocotirii latinității noastre, ca limbă și trecut, se poate apoi urmări până jos în pătura învățământului. Cu încetul categoria profesorilor severi, ești din școala latinistă, cu multa lor dragoste de carte, cu pedantismul lor filologic s'a stins. Cărțile de școală au început să fie tot mai subțiri și tot mai sumare; numărul orelor de latinește tot mai reduse; interesul pentru poezia veche, pentru literatura clasică și minunatele ei forme artistice, tot mai

Cât privește inspecțiunile din partea comunelor noastre parohiale, avem directori școlari, cari ani de-a rândul nici nu intră în școală, ba chiar cu ocaziunea examenelor de multeori sânt reținuți de alte afaceri, de a lua parte. Aici să nu te miri, dacă în școală e progresul racului și dacă generațiunii cresc fără a ști cel puțin scrie și citi.

Am scuza bucuros pe directorii trecuți în etate, oameni poate cu puțină carte, dar ce să zici, când dai de profeți tineri, supt a căror păstorie școala s'a părgănit?! Te revolți când dai de astfel de cazuri și durere, astfel de cazuri sânt dese.

O altă parte dintre directorii școlari, ce e drept, se abat pe la școală, ascultă prelegerile și răspunsurile elevilor, ba și notează prezența în școală — și cu aceste controla s'a finit. Tot ce a văzut, rămâne cum a fost, ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat. Această inspecțiune și controlă e numai pentru ochii lumii, e o formalitate goală, care rămâne fără nici un efect salutar asupra mersului învățământului.

Avem apoi o altă specie de directori — și aceștia nu sânt mulți — cari nu se mulțimesc numai cu aceea că inspecționează și controlează instrucțiunea și întregul mers al afacerilor școlare, dar cari și nizuiesc în faptă a emenda defectele observate.

Ceea ce s'a zis despre directorii școlari se poate zice și despre inspectorii districtuali de școale, cu puține excepțiuni onorabile și demne de imitat.

Neglijența inspectorilor districtuali de a controla și inspecționa învățământul se răsună foarte crunt. Școalele tractuale arată puțin progres, poporul nu numai că nu progresează în cultură, dar încă degenează și se corumpe pe zi ce trece. Neinteresându-se inspectorul de școale, directorii locali și chiar și învățătorii în cea mai mare parte își văd de afacerile lor, știind că nimenea nu-i trage la răspundere.

Și rezultatul este, că generația de astăzi a rămas aproape străină față de toată comoara, din care omenirea pururea s'a înfruptat în vremile ei bune. Vorbesc neapărat de învățământul din Regat, unde se concentrează astăzi forța culturii românești.

Ei bine, ideea aceasta a modernismului a biruit ea și în alte țeri. În lupta destul de înversunată dintre umanism și realism a triumfat cel din urmă, cu toate principiile pozitive. Ca primăvara când deschizi ferestrele, ca să lași să intre aerul cel proaspăt, astfel s'au deschis pretutindeni porțile pentru spiritul cel nou. Și de-atunci încoace științele esacte și-au făcut drum larg în învățământ. În locul trecutului intră actualitatea cu problemele ei și temeiul întreg se reface. Lumea romantică a antichității rămâne în umbră; eroii cu faptele lor legendare și instructive se spălăcesc în amintirea generației de astăzi; idealurile se înlocuiesc și în locul elanului și al încântării pentru morala vitejească din vechime, punem pasiunea caldă pentru tot ce ne atinge interesul nostru zilnic și binele material.

Pentru noi românii procesul acesta de refacere a fost poate prea forțat, prea grăbit și, văzând consecințele, ne amintim cu nostalgie de fala apusă a latinismului, reprezentat cu atâta talent și însuflețire de bunii noștri pașoptiști.

Postscriptum în chestiune personală. Într'un articol din acest ziar am arătat în treacăt neputința câtorva fețe bisericesti din Sibiu, de a conduce și desvolta constituția lui Șaguna în-

Necontrola învățământului în școalele noastre este una din cele mai de frunte cauze, pentru cari așa de puțin progres se observă în cele mai multe școale.

Și de unde să provină indolența, indeferentismul unor directori și a unor inspectorii școlari? Se aduc mai multe obiecțiuni, atât din o parte cât și din alta.

Prima obiecțiune este că: directoratul și inspectoratul sânt oficii de onoare, nesalarizate. Obiecțiunea nu ni-se pare serioasă, cu deosebire când se face și de către oameni cu carte. A purta sarcina de director ori inspector școlar tocmai așa este impusă și legată de oficiul parohial ca și datorința de a funcționa în fiecare Duminică și sărbătoare în sfânta biserică. Căruia nu-i place a purta sarcina de director, n'are să-i placă nici a fi paroh.

O altă obiecțiune este înaintarea în etate a unor directori, zicând că sânt împiedecați, și în parte nici nu se pricep la ale școlii. Tot atât de puțin de bazată este și această scuza, de oarece este cu mult mai greu a îndeplini liturgia, decât a îndaplini controla în școale în câteva ore, și din când în când. De altă parte nu se poate presupune ca un director școlar să nu aibă atâta pricepere și minte naturală, ca să nu poată observa petele și defectele mari ale unei școlii (? ? N. Red. Tribunei). Aici nu ne trebuie multă filosofie (!), ci ne trebuie multă atragere, un viu interes față de lucrurile școlare.

Adevărata cauză a lipsei de controlă și inspecțiune a învățământului zace în nepepsirea și trecerea cu vederea peste cei neglijenți, precum și în reglementarea prin o anumită instrucțiune a directorului și a inspectorului. Pe cât timp nimenea nu trage la răspundere nici pe director, nici pe inspector, dacă nu inspecționează și nu controlează învățământul, până atuncia nici nu se poate vorbi de o controlă severă. (*Telegraful român*, 1893, nr. 94—5).

Prin hotărârile aduse de sinodul din

tr'un spirit mai în conformitate cu postulatele vremii. La această chestiune de principiu mi-se răspunde acum în *Telegraful român* cu prostii patente și injurii personale. — Pe cum se știe, eu nu am fost niciodată un admirator prea înfocat al inteligenței celor din *gremiul* sibiian. Cunosc bine pe acești farisei și știu că nu sânt capabili decât de intrigi și de flecării. Și când am avut ceva de spus, le-am spus-o pe față și fără să-mi ascund numele. Am deci dreptul să pretind ca să mi-se extradeze acum numele lașului, care n'a îndrăznit să-și iscălească *răspunsul* la articolul meu iscălit, ca să văd cine vorbește și în numele cui vorbește și să mă rătuiesc cu dânsul, după cum îmi place.

De este vre-o stărpiciune intelectuală, să-mi fie milă de dânsul. De este vre-un troglodit înfrânt de inaniște, să-i fac părțitul un examen de conștiință. Iar dacă e vre-un simplu ștergător de farfurii metropolitane, să-l tratez în consecință. Căci e limpede între oameni cum se cade, că dacă te înjură cineva, să nu o știe numai Păcățianu și Dumnezeu cine te-a înjurat. Ear cu întreg *Telegraful Român*, care reprezintă o colectivitate anonimă și obscură, cine se poate măsura? Invit deci și rog pe adversarul meu din bârlog să lasă la iveală și să-și dea numele, cum se cuvine în cel mai apropiat număr al organului metropolitan. Capul lui Moțoc îl vrei!

Sibiu și Arad, aceste stări anormale se vor înlătura: inspectorii cari se vor alege în timpul cel mai scurt dintre cei mai buni bărbați de școală, vor avea să inspecționeze nu numai școlile noastre, ci vor avea să vegheze și asupra directorilor locali și a inspectorilor tractuali, cari vor fi siliți de aici încolo să-și facă și ei datoria.

Glas de încurajare. Din Lipsca primim următoarea telegramă:

»Studentimea română din Lipsca, adunată cu prilejul serbării zilei de 10 Mai, își aduce aminte de greutățile luptei electorale a României din Ungaria și încredințată de taria convingerii fruntașilor politici de dincolo, — le urează izbândă întru fericirea poporului românesc«.

Ajurnarea saborului. Saborul din Agram a fost ieri ajurnat pe timp nedeterminat, după ce s'au ales delegații croați pentru corpurile legiuitoare ungare. Desbaterile au degenerat zilele din urmă în scene tumultuoase și discuția asupra reformei regulamentului intern al saborului, nu s'a putut menține la un nivel parlamentar. În recenta sa sesiune saborul a votat legea reformei electorale.

Intre delegații aleși pentru a reprezinta interesele Croației în camera ungară, nu mai întâlnim pe luptătorul naționalist, plin de temperament, Supilo.

Impăratul Germaniei în Viena. Aflăm din sursă vrednică de încredere că în Septembrie împăratul Vilhem va veni la Viena, pentru a putea lua parte la serbarea jubilară a M. Sale Impăratului Francisc Iosif, și a-i prezenta în persoană urările de bine. Nu se știe încă cu siguranță dacă vizita aceasta va avea loc înainte sau după manevre, nici de va lua oare împăratul Vilhem parte la vînătoarea aranjată de arhiducele Friederich. Probabil ca din Viena împăratul să se rentoaacă dea dreptul acasă.

Instalarea comitelui suprem Walbaum. Luni s'a făcut cu solemnitatea obicinuită — scrie *Telegraful Român* — instalarea noului comite suprem al comitatului Sibiu, Frideric Walbaum. Congregația comitatului, convocată anume spre acest scop, a fost bine cercetată. Aproape toți membrii ei erau prezenți. S'a cetit scrisoarea de adio a fostului comite suprem Gustav Thalmann, căruia i-s'au făcut ovațiuni.

O delegațiune a invitat pe noul comite suprem la ședință. Când a intrat în sală i s'au făcut frumoase ovațiuni. A depus jurământul, apoi a rostit o pătrunzătoare vorbire de program, în care a promis, că va apăra, nu numai drepturile celor de jos, față de cel de jos, ci și drepturile celor de jos, față de cel de sus. L-au salutat apoi următorii: Dr. Carol Wolff, în numele Sașilor, Dr. L. Lemény, în numele românilor și notarul public regesc Gav. Zágoay, în numele maghiarilor.

După încheierea ședinței au urmat recepțiunile. În numele bisericii noastre a felicitat pe noul comite suprem I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, însoțit de Preacuvioșii Lor Dr. Ilarion Pușcariu, Arhimandrit, și Dr. Eusebiu R. Roșca, Protosinel. Când punem foaia supt tipar, să ține banchetul. Amănunte vom aduce în numărul viitor.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea preșurilor curente sau la ori-ce cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a cetit-o în — ziarul *»Tribuna«* din Arad. —

Sângele dela Mărgineni.

Inmormântarea victimelor.

Fiarăle sălbatice cari au ridicat arma uci-gașă asupra celor cinci români nevinovați din satul Mărgineni sânt azi cu o grabă nervoasă luate în apărare de presa ungu-rească, de presa aceasta cinică, mincinoasă și sperjură, a cărei profesie a fost totdeauna perfidia cea mai urită și pervertirea conștiință și criminală a faptelor. În fața pri-velistei sinistre a acelor cinci morminte cari strigă răzbunare la cer, reptilele ungu-rești, au temeritatea să înjure poporul no-stru și să-i arunce cele mai mizerabile in-sulte, atribuindu-i toată vina monstruoasei crime a jandarmilor. Ele scriu că țărancele noastre au fost amețite de băutură și că, în starea aceasta de turmentație, ele au provocat pe jandarmi. Încă nici până azi n'am primit amănunte despre cum s'a în-scenat vandalismul dela Mărgineni și nici corespondenții noștri dela Făgăraș nu le cunosc încă exact. Dăm la vale, în text românesc și unguresc, două telegrame ex-pediate de d. Dr. Nicolae Șerban, ministru-lui președinte Khuen-Héderváry, — tele-grame cari confirmă — cum nici nu se putea altfel — absoluta nevinovăție a ță-ranilor din Mărgineni. Oricât de laconice aceste telegrame, ele redau c'o fidelitate lă-murită adevărul crimei dela Mărgineni. Iată-le:

Făgăraș, 21 Mai, 1910.

Excelenței Sale, primului ministru, contele Khuen Héderváry în

Budapesta.

In comuna Mărgineni, din comitatul Făgărașului, un anume Szabó, gornic din Șebeș și jandarmii, au împușcat cinci oameni, fără nici o cauză. Te rog Excelență să dai ordin ca organele administrative să se abțină de la fapte de brutalitate. E nemaipomenită presiunea ce o exercită aceștia și revizorul școlar asupra învățătorilor. Se pare că comitatul acesta a ajuns pe mâinile unor oameni nematuri.

Dr. Șerban,
fost deputat în cameră.

Fogaras május 21, 910. »Nagyméltóságú Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök urnak Budapest. Fogarasmegyei Mărgineni községben egy Szabó nevezetű sebesi erdőőr és a csendőrök öt embert, minden ok nélkül agyonlőttek. Kérlek Kegyelmes Uram, intézkedj, hogy a közigazgatási közegek tartózkodjanak az erőszakoskodástól. Hallatlan a pressio, a mit ezek és a tanfelügyelő gyakorol a tanítóknak. Ugy látszik, ez a megye nem érett emberek kezében van. Teljes tiszteltel. Dr. Șerban, volt orsz. képviselő.

Făgăraș, 23 Maiu, 1910.

Excelența Sa, contele Khuen-Héderváry

Budapesta.

Excelență! Pentru complectarea depeșii mele de Sâmbătă adaug următoarele: Întreg comitatul a fost inundat și e inundat de miliție, deși nu e nici o nevoie de asta. Garantez cu onoarea și capul meu, că nu i-se va întâmpla nimă-nui nici un rău, dacă miliția și jandarmieria vor fi revocate. Pot să fac alegerea în cercul meu și fără fără nici un jandarm. Te rog Excelență, dă ordin, că în ziua alegerii, precum și înainte să

contenească teroarea. Fără teroare, sânt gata să dau orice garanții, în caz contrar însă declin răspunderea asupra organelor lipsite de orice tact din fruntea comitatului. Prefectul, suprefectul, ajutorul de suprefect, revizorul școlar, gornicii terorizează în modul cel mai nerușinat poporul și pe subalternii lor. Mai există oare o dominațiune a legii în Ungaria?

Șerban.

Fogaras, 19 O. május 23. Nagyméltóságú Gróf Khuen Héderváry — Budapest. Kegyelmes Uram! Szombati táviratomra kiegészítésül előadom a következőket: Egész Fogarasmegyét elárastották és elárastják katonasággal, holott semmi szükség nincsen. Becsületeimmel és fejemmel garantálom, hogy senkiben kár nem esik, ha a katonaságot és csendőrséget visszavezényelik. A választást keületeemben egy rendőr nélkül is megcsinálom. Kérlek Kegyelmes Uram, intézkedj, hogy a választási napon és megelőzőleg hagyjanak fel a terrorizmussal. Terrorismus nélkül garantált válalok, ellenkező esetben a felelősséget a vármegyét vezető tapintatlan közegekre hárítom. Főispán, főszolgabírák, szolgabírák, tanfelügyelő, erdészek a legszemérmellenőbb módon terrorizálják a népet és alantasaikat. Van e még törvény Magyarországon?
Serbán.

Azi primim dela corespondentul nostru din Făgăraș următoarele:

După impozantul turneu al candidaților, Dr Valda și Dr. Șerban, prin cercurile din comitatul Făgărașului, azi Sâmbătă, și-a început și Verner turneul, — într'un ceas rău. La 8 dimineața au plecat corteșii cu pene roșii, în 7 trăsuri, cu câțiva călăreți, arvuniți din Făgăraș, cu căruțele încărcate cu merinde pe trei zile. Dar nu bătu-se nici 10 oare și s'au și întors, bătuți și schilăviți la Făgăraș. Căci la Riușor le-a eșit satu înainte și l-au rugat cu frumosul să nu intre. Și de frică au luat-o peste câmp la Ileni. Aici le au eșit înainte femeile și copiii și iarăș l-au rugat să nu intre în comună, că-l primejdie. N'au volt să crează volnicșii, dar au pățit-o. N'au ajuns nici până la cancelaria comunală și au fost bombardați cu ouă și cu petri. Vre o 10 răniți așa de glumă. Și s'au întors peste arături la Făgăraș, și au abandonat turneul.

Tot azi, la Mărgineni, un pădurar și jandarmii, au împușcat 5 oameni; 3 morți pe loc, și 2 în agonie. În lipsa de alte amănunte controlate, vă comunicăm, că Dr. Șerban, a trimis la Budapesta telegramele de sus.

Apare din scrisoarea corespondentului nostru că tocmai femeile au fost apăraoarele ordinei. Așteptăm o descriere amănunțită a cazului.

Kronstädter Zeitung, organul sașilor din Brașov, în numărul său de azi, spune că fapta bestială a jandarmilor a stârnit un viu resenz și între alegătorii sași din cerc, așa că mulți dintre ei vor vota cu candidatul nostru național.

Ieri s'a făcut, dupăcum am anunțat, înmormântarea celor cinci victime. Iată ce ne scrie despre înmormântare corespondentul nostru:

Azi, Luni, a avut loc înmormântarea victimelor căzute, fără nici o vină, de vandalismul jandarmilor, în frumoasa luptă pentru câștigarea drepturilor omenești. Vre-o 30 de trăsuri și mai multe automobile au dus pe românii din Făgă-

raș la înmormântare. Cununi multe, cu inscripții induioșătoare. Toată Țara-Oltului a fost reprezentată, în număr foarte mare.

Cu toate că teroarea și corupția e la cu'me, voinicii noștri români vor izbândi alături la Arpaș cât și la Făgăraș. Sus inimile voastre țărani bravi!

Cor.

Scrisoare din Viena.

Prietenie rusească. — Manifestațiile studenților italieni. — Un interview falsificat.

— 19 Mai 1910.

S-a anunțat la timpul său, că în Cernăuți au fost disolvate de guvern patru societăți rutene, fapt ce a fost adus în legătură cu oarecare relații cu ultimele afere de spionaj în Bucovina. Acum se pare, că aceste știri se întăresc mai mult. S'a vorbit și în parlament despre afacerea aceasta, unde deputatul Markow s'a plâns despre afacerea »siluirea poporului ruten în Bucovina» și cu ocazia aceasta s'au descoperit lucruri, ce dau de gândit guvernului. Căci de bună seamă, dacă s'a realizat o apropiere între Austria și Rusia, totuși nicidecum n'am fi aplecați de-a deveni mai intimi, ci ne vom mulțami a fi prieteni și cunoscuți așa mai de departe. Dar la pertractările între ambele state bărbii de stat din Austria n'au luat în considerare un proverb românesc atât de potrivit și în cazul de față. Și aceasta cu atât mai mult, cu cât cei de dincolo au frați dincoace de frontieră, și pe baza acestui raport de frățietate ne onorează cu dese vizite, căpătând dela concetățenii noștri destul de bune informații.

Așa fiind mi-aduc aminte de »Rumänische Revue» din anul 1889, când un bărbat politic român i-a făcut atenție pe cei dela guvern, că ocrotirea și sprijinul mare, ce-l dădău Rutenilor din Bucovina, se va întoarce odinioară în asuprirea germanilor din această țară, și nimic nu li se va putea lua din ce li-s'a dat. Și, iată azi s'au împlinit cuvintele acelea, căci rutenii luptă mână'n mână cu evreii în contra românilor și nemților, ba ce-i mai mult, prin încrederea ce-au căpătat-o, ca element întărit și sperând la un sprijin extern, e mai slabă conștiința, ce li-o împune concepția morală a statului.

Și aici e foarte îndreptățită sentința unui ziar din Berlin, care s'a interesat mult de apropierea ambelor imperii: »Cei, ce vin, vor ispăși păcatele celor, ce au trecut».

Răspunsul președintelui în parlament e o scântele a reacțiunii — dacă nu se vor adevăra cuvintele din »Rumänische Revue».

Legea firii trebuie să se împlinească. Ea trebuie să te silească să faci acelaș drum, ce l-au călcat multe neamuri lipsite de drept, ca să dobândească un strop din tot ce li-se cuvine.

În parlamentul austriac a cerut »Unirea latină» înființarea unei facultăți de drept cu limba italiană. După multe șovăleli li-s'a promis una în Triest. Dar au rămas la atâtea. Studenții italieni din Viena au înțut o adunare și au luat hotărârea demnă de a nu ceda de data asta cu nici un preț. S'au sfătuit cu deputații lor, s'au dus la rectorul universității și l-au rugat să intervie pe lângă forurile mai înalte. Rectorul i-a primit foarte oficios, cu sentimentul sigur ce-l ai în fața viltorului canoscut, și încrezut în zădărnici cererii li a promis.

Au așteptat zile de a rândul, veacuri ce te torturează, și — prin nimicnu s'a deosebit o zi de alta. A doua deputație a sult treptele reci ale universității, ci aceștia nu mai aveau privityla blajină, rugătoare, ci în ei ardea flacăra dreptului jignit. Când l-a anunțat rectorului, că vor să facă demonstrații, acesta le a adus aminte de paragraful legiilor, de promisiunea academică, el ca preot

	<p>FABRICA DE OBLORNE JALUSINE DE ESSENGEN CONTRA KAZELOR SOLAR SI STORURI</p>	<p>RONA ERNŐ BUDAPEST TELEFON 23-85</p>	<p>IZABELLA UTCZA 47 TELEFON 23-45</p>	
--	---	--	---	---

catolic a apelat la conștiința lor, căci s'ar putea întâmpla nenorociri și nu și vor lua răspunderea câtorva vieți. Ei au făcut, tăcere ce te învață, că dreptul unui neam e mai presus decât două sau trei vieți.

Așteptăm rezultatul și le dorim succes, căci ni aducem aminte cu câtă însuflețire au primit ideea de-a întemeia și sprijini școlile la românii din Istria, și la toamnă, când societatea »România Jună« va începe de bună seamă o acțiune în direcția aceasta, italienii nu se vor da într-o parte de-a ne ajuta chiar cu jertfe.

»Interviewul« redactorului dela »Neue Freie Presse«, ce-a făcut pe vremuri multă vâlvă atât în presa străină, cât mai ales în jurul »Adevărului«, »Dimineața« și altor foi interesate, — acest interview a fost o iscodire. Iată »Independence Roumanie« desmințește officios și în urma acestei desmințiri apar notițe în »Reichspost« și »Deutsches Volksblatt«, notițe de-un adevăr mușcător pentru fantaziile din »interview«.

Cazul de falsificare a adevărului — *nici concepția, nici felul de exprimare a M. S. regelui n'au fost adevărat redade* — nu e nou, și poate doar servi ca o dovadă mai mult pentru concluziile dlui profesor A. C. Cuza, arătând aceeași intenție de a descredita orișce acțiune s'ar face spre binele României. N. I. R.

Campania electorală.

Din Cehul-Silvaniei.

Dela 15 Mai încoace, candidatul național al cercului nostru d. Dr. Ioan Erdelyi vizitează comunele acestui cerc curat românesc, primit prețutindeni cu cea mai mare însuflețire.

Pentru a împiedeca vărsările de sânge și volnicile din trecut, românii au cerut și de data aceasta ca alegerea să se țină înafară de Cehul-Silvaniei, ca alegătorii români să nu fie atacați, în ulițele înguste, de bătașii unguri și împiedecați de a merge la urnă.

La 21 Mai s'a întrunit la Zelau comisia centrală, chemată a hotărî în chestia aceasta. Cereerea românilor a fost susținută de d. Gheorghe Pop de Băsești și mulțumită stăruințelor lui energice, comisia a hotărît cu majoritate de 1 vot ca alegerea, care va avea loc la 1 Iunie, să se țină înafară de Cehul-Silvaniei. Președintele alegerii, baronul Dioszeghy a promis pe cuvînt de onoare că va conduce alegerea în mod imparțial.

După acest succes, izbânda noastră e asigurată.

Iubitul candidat al cercului, energicul Dr. Ioan Erdelyi merge din triumf în triumf. La Arghișat, Urmiș, Bălța, Tămășești întreg poporul l-a eșit spre întâmpinare. Primiri deosebit de frumoase a avut la Bârseul-de-sus și Asuagiul-de-jos, unde l-s'au ridicat porți triumfale. Pretutindeni poporul l-a întâmpinat în frunte cu preoții săi.

Înainte bravi români și duceți la izbândă steagul național, desfășurat de neînfricatul luptător pentru drepturile poporului: Dr. Ioan Erdelyi!

Coresp.

Volnicii și atentate la Caransebeș.

Din Caransebeș ni-se scrie:

În interesul candidatului guvernamental Burdea, autoritățile săvârșesc cele mai mari abuzuri. În comunele de pe valea Bistrei s'au oprit rînd pe rînd adunările populare, supt pretextul mincinos că Burdea și-a anunțat înainte adunarea alegătorilor săi pe același zi și oră. Duminecă la Bozovici se adunaseră vre-o 6000 de oameni, ca să-l asculte pe Vlad. Autoritățile însă n'au îngăduit înerea adunării. Preotul Iuliu Musta din Olimboaca și tinărul candidat de avocat Dr. Ha-

dan au fost arestați pe motiv că ar agita poporul și escortați de jandarmi la Caransebeș.

Din Teregova ni se telegrafiază astăzi: Impotriva dlui Coriolan Pop din Orăștie, care îl însoțește pe d. Viad, s'au încercat la Armeniș și la Teregova două atentate din partea burdiștilor, trăgându-se asupra lui 3 focuri de revolver cari însă n'au nimerit. Atitudinea alegătorilor naționaliști e admirabilă.

Din cercul Tinca.

Ni-se scrie:

Însuflețirea cu care a fost întâmpinat în turneul său electoral d. Dr. Aurel Lazar din ziua de 18 până în 22 l. c., a trecut peste așteptările noastre cele mai optimiste. Am însoțit pe inimosul candidat în aceste zile și cu mare mângăere sufletească pot constata, că poporul din cercul Tinca a desmințit în chipul cel mai învederat falma deprimătoare ce s'a lătit la noi despre poporul din Bihor. O însuflețire atât de grandioasă și de sinceră cum a manifestat cu ocazia aceasta poporul acesta bihorean, până și din cele mai zmerite sătulețe, ar putea face cinste poporului celui mai deșteptat din ținuturile norocos situate ale Ardealului. Ținuta bărbătească ce dovedește poporul acesta în fața terorizărilor nelegiuite ale administrației, este cea mai elocventă probă a conștiinței lui naționale trezite.

Terorizările administrației în cerc iau proporții din ce în ce mai revoltătoare: În Cavașd organele administrației au vrut să oprească adunarea.

Iar în Cărsău adunarea a fost oprită în momentul din urmă, pe motivul, că se face agitație. Nouă jandarmi au intrat în comună și au provocat poporul să se împrăștie. Iar câțiva jandarmi au intrat și în casa unde era găzduit candidatul român, să-l țină de scurt, ca să nu poată veni în atingere cu poporul. Și numai mulțumită atitudinii energice a dlui Dr. A. Lazar am scăpat de supt paza împănașilor.

În felul acesta, — credeau tîmpiteile mădulării ale administrației, — poporul va merge după judecata lui »neînfrîntă« de agitatori, ci înfrîntă de balonete, — și va vota cu Telegdy. Efectul însă a fost contrarul: Poporul a făcut făgăduință sărbătorească, că acum, chiar și pentru cinstea satului cel cu drept vor vota cu Aurel Lazar.

În Mierlău, Șumugiu, Căpâlna, Olcea, candidatul național a fost primit cu o dragoste mișcătoare. Satele întregi, cu mic cu mare, îmbrăcați de sărbătoare, au eșit în capetele satelor și așteptau pe candidatul, care încunjurat de banderii minunate, își făcea intrarea ca de triumf în comune. Olcenii au implântat doi stejeri falnici la intrarea în sat.

Iar funestul protopop Roxin din Mîcherechiu, al cărui nume în luptele noastre românești va așezunge azi-mîne un calificativ timbrător — trimite preoților săi tractuali, deodată cu cunoscutul circular al episcopului din Arad — ca adnex — următoarea scrisoare:

»Ferește-te de ceice te adapă cu apă rece și te țin cu vorbe dulci, că ești luat la țintă și poate nu vei avea lipsă de cvitanțe dacă nu vei grijii«.

Noi nu credem în răutăcioasa falmă, că această meschină țidulă s'ar alătura la cercularul episcopesc din porunca înaltelor noastre cercuri bisericesti.

Preoții însă, spre cinstea lor fie zis, au declarat că nu se vor lăsa terorizați de acest pașă bisericesc.

Sânt informat, că comitetul electoral al partidului național va face arătare criminală împotriva protopopului, pentru aceasta scârboasă terorizare.

Corespondentul.

În cercul Oraviței.

Despre o zi frumoasă vin a vă da seamă, despre o zi de mare însuflețire — vreau să scriu în cele ce urmează.

Candidatul nostru Dr. Ioan Nedelcu a avut azi Duminecă în 22 l. c. parte de una din cele mai frumoase primiri ce se pot închipui.

Dimineața a plecat un frumos cortegiu de vre-o 5 trăsură din Oravița pentru a-l însoți pe d. Dr. Ioan Nedelcu în cerc. Mi-am însemnat pe d-nii Dr. Petru Corneanu, Dr. Mihail Grosșan, Dr. L. Cigăeanu, Vasile Mărgineanu, Gheorghe Jianu, C. Pavloviu, G. Bogdan, pe bravul măestru Gheorghe Pipelca ș. a.

La orele 8 am sosit la Comorște unde l-au primit pe deputatul nostru cu banderiu și alaiu. După cuvîntarea de bineventare a preotului gr. cat. Balotă a vorbit d. Dr. Ioan Nedelcu, dezvoltându și programul. După el au vorbit mai mulți oravițeni.

După terminarea adunării poporul a aclamat pe candidatul nostru și între strigăte și urări fără de sfârșit l-au însoțit la Forotic. Foroticul — cea mai burdistă comună din cercul Oraviței — care însă pe vremea regretatului Coriolan Brediceanu era o pată pe alegătorii din cercul acesta. Foroticeii însă — cari au fost porecliți cu ani înainte de »gropa-ii cauzei românești« au fost azi la înălțimea chemării lor.

Azi s'au spălat foroticeii rușinea dela alegerile trecute. 40 de călăreți au așteptat pe iubitul nostru candidat în hotarul comunei, în capul satului au fost trei cară de triumf trase de 6 bol. La carul întâiu, întărită de niște prăjini, o mare inscripție de ovați la adresa dlui Dr. Nedelcu. Trecerea prin comună până la locul de adunare a fost un adevărat mers de triumf. Femeile și au așternut covoarele și țesaturile pe pături — iar copiii și fetele aruncau iarbă și flori în calea candidatului nostru. Poporul a fost la înălțime —, dar preoți — cari ar trebui să fie cu crucea în frunte — și conducători acestui brav popor — s'au ascuns dinaintea inteligenței române și nici pe Ioachim Dablicu, nici pe Martin Ciulin nu îi putea afla nici cu lampa lui Dogene, — deși au fost avizați înainte despre adunarea populară. Rușine să le fie!

Din Forotic a mers convoiul la Cacova, unde au luat masa la otelul institutului de credit »Plugarul«, a cărui director deși e om independent și om cu stare bună, a plecat să lingă tălpile stăpînirii și la însoțit pe Șeghescu împreună cu prof. gr. cat. Popovici din Lugos prin cerc.

După masă a mers convoiul întreg la Greovaș, una din cele mai fruntașe comune din cercul nostru, care cu toate opintirile notarului român Petruș, a făcut una din cele mai frumoase primiri candidatului nostru. Poporul era însuflețit la culme și însuflețirea aceasta a desprins caii dela trăsura dlui Nedelcu și l-a dus pe sus până la curtea bisericii la Cruce.

Aici era o mare întreagă de capete, între cari o mulțime de inteligenți plecați după prânz din Oravița, aștepta aici sosirea candidatului nostru. Între cei de față am observat și figura simpatică a d-nei Anița Dr. Cigăean, și Aurelia Cigăean n. Bărdossy.

După sosirea candidatului nostru se urcă pe tribună, deasupra căreia să înalță majestos o inscripție foarte potrivită, preotul Gheorghe Popa. Bineventează pe candidatul nostru și mai mulți inteligenți din Oravița.

Pe toți ne a surprins însă o împrejurare. Greovițenii, cari au o fanfară bine organizată nu ne-au întâmpinat ca la adunarea de candidare cu marșuri și cu cântece naționale. Și la întrebările noastre ni-s'a răspuns că și oprirea fanfarei încă e opera nesăbuitului notar Petruș, care supt diverse motive le-a interzis să mai cînte, pentru că membri fanfarei nu vreau să voteze cu Șeghescu.

Anul trecut când ia cântat lui Șeghescu a fost bună, iar acum când s'au reîntors și fii cel ră-tăciți în tabăra noastră, trebuie oprită cu orice preț, ca să nu însuflețească inimile alegătorilor pentru cauza națională românească.

Din Greovaș a plecat convoiul la Broșteni. Călăreții din Broșteni impacienți, nu l-au mai așteptat pe candidatul nostru în hotarul comunei lor, ci au venit după candidatul nostru până în Greovaș. — De-aici l-am dus iar în triumf, în sunetul treascurilor și a pivelor, la Broșteni. Aici a fost bineventat de preotul Petru Alexi și de o fetiță îmbrăcată în haine de sărbătoare.

Vorbirea de program a candidatului nostru precum și vorbirile și sfaturile inteligenților înșirați mai sus au fost pretutindenea des întrerupție de strigătele »să trăiască candidatul nostru«, iar întreruperile de aprobare, precum și aplauzele au fost fără de sfârșit.

Din Broșteni s'a reîntors candidatul nostru, împreună cu tovarășii săi în cea mai mare însuflețire iar la Oravița.

Manifestările precum și însuflețirea de azi ne dau cele mai bune nădejdi. Poporul s'a redeșteptat din letargia în care a fost, și azi cu drept cuvânt putem zice »virtus romana rediviva!«

Nu pot încheia aceasta corespondență fără să nu amintesc o convorbire — la care am fost involuntar martor, la »Cafeé Nowák«, în Oravița:

La o masă, la spatele mele ședeau zilele trecute trei preoți burdiiși, a căror nume nu vreau să l amintesc, și discutau cel mai recent circular al Sf. Sale episcopului Miron din Caransebeș.

— Cam aspru circular începu unul.

— Nicl m'e nu lmi place, că prea ne tale. — mă mir mult cum cutează să scrie în așa ton.

— Las fraților că l va înșinua Ilustritatea Sa (Burdea) dlul ministru, care îl va mai modera pe tânărul nostru episcop.

— Nu vorbi așa prostii, — ministru nu se poate amesteca în agendele administrative ale nici unei dieceze.

— Dar tonu acesta nu-i de suferit, trebuie să aflăm ceva remediu, de nu alta la mitropolitul, sau la forul episcopesc.

— Nicl asta nu se poate frate, fiecare episcop este stăpân peste dieceza sa, de aceea îl pomeniști în toată Dumineca după împăratul și pe episcopul fungent.

— Oare să nu mai aibă Ilustritatea Sa (Burdea) acum nici o influință asupra lui!

— Nu cred, — căci altcum nu ar scrie așa! — Atunci e destul de rău, că nu vom mai căpăta prin protecția Ilustrității Sale băne roșii.

— Ba ne putem aștepta și la aceea că în curând va tunde Sfînția Sa pe vre-o șapte frați în Kristus, dacă vor merge lucrurile tot așa!?

Atât am auzit — din convorbirea lor — și luându-mi notițe momentan o reproduc aici fără de nicl un comentariu.

Cel competenți să judece!

Gr.

Lupta la Sebeșul-săsesc.

Ni-se trimite următoarea convocare:

Alegătorii dietali din cercul electoral Sebeșul-săsesc (com. Sibiu) se convoacă la adunarea electorală ce va avea loc Duminecă, 29 Mai n., la orele 2 d. a. în sala hotelului »Leul de aur« cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Vorbirea de program a candidatului d. Dr. Liviu Leményi.
3. Vorbiri asupra situației politice.
4. Inchiderea adunării.

Sebeș, 20 Mai n. 1910., L. Medeanu, G. Tatar, Dr. G. Macelar, N. Cărpinișan, Dr. N. Lazar, Dr. D. Ștefan, Dr. N. Schiau.

Din cercul Tormacului (Rittberg).

Primit un apel iscălit de mai mulți alegători români, prin care d. Dr. Ioan Erdelyi, candidatul partidului național-român în cercul Tormacului, e rugat să se prezinte alegătorilor români, cari nu vreau să și dea votul nici guvernamentalului Orossdy, nici kossuthistului Rosenthal, amândoi jidani.

Candidat kossuthist la Șiria.

În cercul Șiriei își încearcă norocul un candidat kossuthist, fostul prefect al Seghedinului Dr. Nagy Mihály, care a și început turneul în cerc.

Candidarea aceasta nu e serioasă. Chiar

și cercurile ungurești declară că s'a făcut numai ca alegerea dlui Dr. Șt. C. Pop să nu fie unanimă.

Dezertori.

Din Tormac (Rittberg) ni se scrie: Duminecă și-a început turneul în cercul nostru românesc candidatul kossuthist, jidovul Dr. Rosenthal Marcel din Timișoara. În turneu e însoțit și de avocatul român Dr. Valer Gaiția din Buziaș, care a vorbit românește în numele alegătorilor români patrioți, asigurându-l pe candidatul jidov de sprijinul românilor!

*

Din Pecica ni-se scrie: Părintele Dr. Petru Barbu sprijinește pe față pe candidatul guvernului Herczeg Ferencz, disconsiderând apelul comitetului central electoral.

*

Din cercul Oraviței ni-se scrie:

Comuna noastră Jurjova la toate alegerile de deputat a rămas credincioasă steagului național și alegătorii toți au votat cu candidatul național. Acum însă, neavând preot în comună care să ne conducă, câțiva rătăciți vreau să tulbure înțelegerea dintre noi, îndemnând alegătorii să voteze cu renegatul Șeghescu. Acești rătăciți sânt birtașul Ion Almăjan, care e și vice pădurar, și primarul Ion Craia. Oamenii se țin însă bine și nu ascultă de glasul acestor vânzători.

Un consătean.

*

Din cercul Zichyfalva ni-se scrie:

S'au aflat și în cercul nostru câțiva oameni ulțați de sine cari să dea mâna cu contacandatul străin boierul Karacsony — contra candidatului român d. Terentie Oprean.

Acești mai noi dezertori sânt gazdele din comuna Toader: Andrei Oprea și Gheorghe Petrulescu, cari au mai mult pământ decât ceilalți locuitori și cred acum că e datoria lor să și vândă sufletul unui străin.

Întoarceți-vă, oameni buni până nu e târziu și nu vă vindeți și sufletul și neamul! — G.

*

Din cercul Arpașului ni-se scrie:

Însuflețirea pentru iubitul nostru candidat Dr. Alexandru Vaida-Voevod e de neînchipuit. Pretutindeni e primit ca un împărat. Contra-candidatul său renegatul Urdea abia poate să adune 3-4 alegători cărora să le vorbiască. S'au găsit însă și la noi câteva uscături, cari să-l sprijinească. Aceștia sânt preotul din Poiana-Mărului și învățătorul din Coluh, amândoi rudeni cu Udrea și notarul Budac din Cronția, cărora le-a succes să-l momiască și pe preotul Aurel Oprean din Găinari, care a umb'at câteva zile cu Udrea pentru plata de câte 100 cor. pe zi, dar acum îi este și lui rușine de ce a făcut.

Udrea e pretutindeni huiduit dimpreună cu »impozantul« său conduct de 2 trăsuri — cu 5 persoane!

A. N.

Tășnădenii — dezertori?

Din Tășnad ni-se scrie:

»Citind apelul delegațiunii comitetului central, trebuie să aduc la cunoștința acestei delegații un flagrant caz de lipsă de disciplină. Membri partidului național român, cari la conferința din Sibiu cereau cu stăruință numirea unui candidat naționalist la Tășnad, la 20 Mai n. au ținut un

conventicul la Hotelul »Vulturul«, unde în frunte cu d. Dr. Coriolan Șteer, președintele clubului național comitatens, au hotărât să se alature la partidul guvernamental și la alegeri să voteze cu candidatul acestui partid: Pappszász Tamás.

Nu putem crede că conducătorii partidului național-român din Tășnad să fie capabili de o astfel de infracțiune de disciplină de partid și așteptăm să auzim că procedează în conformitate cu hotărîrea delegațiunii comitetului electoral central.

Volnicii nemaipomenite în Celca.

Din Celca ni-se telegrafiază: Autoritățile administrative săvârșesc cele mai mari volnicii și ilegalități în interesul transfugului Mangra. Văzând că amenințările nu au influență asupra alegătorilor și nici promisiunile nu-i pot îndupleca să voteze cu »popa vândut« — subprefectul oprește adunările electorale ale candidatului nostru Dr. Ioan Suciu. Așa a fost oprită alegerea convocată pe Duminecă la Celca, supt pretextul ridicol că alegerile fiind aproape și spiritele agitate e în interesul ordinii publice să se încunjure adunări mai mari de oameni.

Împotriva acestei măsuri ilegale s'a ridicat protest telegrafic la ministrul de interne.

Din altă parte ne scrie:

Renegatul vicar Vasile Mangra încurajat de nevrednicii protopopi Păcală și Roxin, de Dr. Ioan Comș'a, o ceată de jidani perclunați, solgăbirăi, notari, jandarmi și o grămadă de corteși b'și, în nenumărate trăsuri, anume plătită din cele una sută douăzeci de mil de cor. ce se zice că li stă la dispoziție d lui Mangra, cuturează satele demoralizând poporul cu băuturi și bani.

Dar atâta nu e destul, d. Mangra pretutindeni defaimă și pângărește bunul renume ce-i premerge valorosului candidat național și fostului său soț de lupte Dr. Ioan Suciu, spunând despre dânsul că: »e un fișcarăș țipat (alungat) din Arad, uude îl cunosc ce fel de om este și unde nu mai trebuiește, ci a venit aici între voi, dar să nu-i dați votul, ci votați toți pentru mine, că eu numai bine vă voi face, fiind și eu din aceste părți.

Considerând că Mangra nu conținește a influența și intimidă pe preoții subalterni și pe învățătorii mare parte inconștienți, aproape toți deardândul se grupează pe lângă steagul lui Mangra; considerând mai departe, că administrația se folosește de cele mai mășave apucături și terorizări, iar jidanii sânt corteșii cei mai zeloși și impertinenți a lui Mangra, deși dl Suciu e primit în tot locul cu mare însuflețire și ascultat cu viu interes, totuși partidul național fiind neorganizat, fără conducători, a fi de dorit, ca în zilele aceste de grea încercare și decizătoare asupra cinstei neamului, întreaga inteligență română din orașele mai aproape ba și din depărtări să și dea concursul său, lăsând de o parte pe câteva zile ocupațiunile private, să vină în cerc și mai ales în prezința și ziua alegerii să stea întru ajutor spre înlăturarea rușinei ce ne amenință, mai bine să plară trei mandate sigure, decât să fim siliți a vedea triumfând iradarea, neuşinarea, fraticidul și egoismul greșos.

Ori-cât de mare ar fi însuflețirea pentru dl Suciu, — dl Mangra prin jidanii săi se îngrijește ca întunerecul secular și inconștința națională, în care zace acest nefericit popor din aceste părți; să nu se împrăștie, să nu se redeștepte. Crășmile ziua noaptea sânt pline, străzile culierate da oameni beți și amețiți de otrava jidovească, strigând în glasuri răgușite: »Ijân Mangra Vaszali«, ce văzând o damă română, copleșită de durerea sufletului și cuprinsă de desperare, cu lacrimi în ochi a fost nevoită a exclama: »sărac române...!«

(n. p.)

Pentru cumpărare

pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ

Weismayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi.

Din cercul Iosășelului.

Ni se scrie: Cu cea mai mare bucurie vă pot aduce la cunoștință câteva lucruri despre adunarea de azi, a candidatului de deputat Almay Oliver. Joi, în 19 Mai, notarul Suhajda, s'a căznit zadarnic la Brusturi pentru corteșire, Vineri, în 20 Mai guvernamentalul Almay și-a ținut vorbirea într'o limbă de tot stricată de par'că e to țască. A dat apoi un aldămaș bejivilor, cari singuri îl ascultau, căci fruntea satelor nu și-a lăsat lucrul câmpului pentru minciunile lui. E de însemnat că pe când Almay și ortacii, veneau din Brusturi, studentul P. Popovici, care cu toate că e scriitor la Suhajda totuși le-a făcut o primire demnă pentru Almay, cu câteva ciuhe de paie împlântate pe lângă drum cu inscripția: »Jos Almay Oliver! Trăiască G Popa!« Într'o ciuhă dl Popovici a pus o cioară moartă, împușcată de Banciu Arsenie, pădurarul erarial.

Dela Dicio-Sănmartin.

Candidatul de deputat al partidului național român din comitatul Târnavel-mici pentru cercul electoral a Diciosănmărtinului Dr. Romul Boila își va rosti vorbirea de program în comuna frunțasă Micăsasa în 29 Mai (Duminecă) st. n. 1910, la orele 1 p. m. în curtea parohială gr. catolică.

Toți aderenții partidului național român mai ales alegătorii din jur sânt rugați să se prezinte în număr cât se poate de mare spre a asculta hotărârile conferinței naționale din Sibiu, precum și programul candidatului.

Dezertorii dela Reghin.

Din jurul Reghinului ni se scrie:

În loc de a putea șterge cele din Nrul Dv. 100 dela 21 cor. îmi sângeră inima de durere și sângele îmi năvălește în cap, când trebuie să constat, că numărul uitaților de sine din ai noștri se înmulțește în acest comitat și fapăturile devin din zi zi mai compromițătoare, ba chiar grețoase!...

Pasul nesocotit al celor trei matadori cu greutate socială și materială în acest jur, e urmat acum tot nesocotit de alții, numiți și nenumiți. Preoții gr. ort. Duma, Căzan, Todea și Nicole cu abuzcază în același chip nepermis de publicul credul, în favorul candidatului armean Urmánszy, ca și anonimia pentru fostul fișpan kossuthist Farkas Albert.

Satele gem de agenți nerușinați electorali și poporul se corupe prin înșiși frunțaii săi preoți și laici! Orozav!...

Acești frunțai ca niște lichele lihnite de foame se lîrăie prin cele adunări de consfătuire și spunerii de program aproape până la unul (!), ca în 22 cor. la Reghin al lui Urmánczy, iar în 21 la Gorghiu al lui Teleki Sámuel, care nu se scoboară la vorbiri, ci-l înlocuiește celalalt guvernamental Malonyai dela Reghin, cu care din urmă avocatul Dr. Harșla se prind de braț în piața Gorghiuului și demonstrează mulțimii cu glas înalt cum încap ei unul lângă altul! Pfu!

Mai trebuia să nu lipsească dela această grețoasă pupare nici protopopul unit A! Târnavean dela Pogăceaua, din alt cerc electoral?! Rușine să-i fie! Si-apoi se mai zici mărită nație românească cumcă nu ai conducători?! Ai berechet însă mai toți cătră locul de pierzare națională.

Unul vrea să te cufunde într'o »murătoare«, altul într'o »grămadă de lemne de pomână«, ori al patrulea în »comisiunea administrativă comitatensă« și în congregația comitatului la ma-

melucia lor cunoscută, sau în fine.. În »punga lor proprie«.

Halal de ea nație cu așa conducători, cari se clatină la tot vântul interesului particular ori chiar și local, iar poporul îl poartă cu flamuri ungu-rești din sat în sat!

Orl nu e amar de trist să vezi trei delegați la conferința din 5 April cu guvernamentalii în alegeri (Harșa, Popești) iar pe unul (Nicolescu) cu opoziționalii?!...

Mulțimea rămâne astfel — în Imprăștierea ei — ca oile cele capil, neștiind după un trecut fără disciplină — s'asculte de cel bogăți, de cel cu minte, de cel proști, ori de cel de nimica, cari toții i se girează de conducători convinși?...

Se impune stricta și necruțătoarea disciplinare de sus, dela cei competenți, în politică ca și în toate.

Arși cu fierul înroșit toți dezertorii și nesocotiți plini de patimi!

Frați români! A noastră »charta magna libertatis« poate fi numai păzirea cu sfințenie a programului național și a hotărârilor conferințelor naționale! Alfel sântem o turmă rătăcioare prin mlaștini și păduri, expuși la toți lupii.

Eremitul.

Frumoasa adunare de Duminecă dela Radna.

Complectăm azi raportul nostru de ieri despre frumoasa adunare dela Radna cu un amănunt frumos, pe care redactorul nostru l-a scăpat, din cauză că n'a izbutit să pătrundă prin valorile mulțimii până la tribună, unde a avut loc amănuntul din chestiune.

Înainte de a se deschide adunarea, drăgălașul bălat Aurel Avramescu, fiul dlui avocat Dr. Vasile Avramescu din Radna, a leșt în fața dlui Goldiș și a recitat răsplat și foarte drăguț poezia »Oltul« de O. Goga. A fost o frumoasă pildă de spirit în care trebuiesc crescuți copiii în familiile românești. Recitația a impresionat până la lacrimi pe cel din jur.

S'au omis, din vină care nu privește redacția, numele dnei Elena Goldiș, al dnei Virgil Antonescu, ale d'șoarelor Tullia, Livla și Minerva Dimitrescu, precum și al dlui Gheorghe Nichin. Complectăm astfel lista persoanelor din Arad cari au însoțit pe d. Goldiș. O listă complectă a intelectualiilor din cercul Radnei, prezenți în număr foarte mare la adunare, ni-e peste puteri să o dăm, și asigurăm pe toți oamenii de bine, că nu s'a făcut nici o omitere în mod intenționat.

Un rătăcit.

La dorința mai multor țărani frunțai din comuna Pleșcuța, cercul Iosășelului, publicăm cele ce urmează:

Duminecă a venit la noi un om, pe care ne-am simți foarte fericiți, dacă în vecl nu l-am vedea. Acela a fost Zaharie Neamț, pe care am avut nefericirea a-l avea dascăl până în anul trecut, când s'a îndurat Dumnezeu de ne-a scăpat de el, deși cam târziu. Nerușinatul a avut îndrăzneală să ne numească »proști«, pentru că de când ne-a scăpat Dumnezeu de el noi ne-am îndreptat și vede că ne am da și viața pentru iubitul nostru candidat Dr. Gheorghe Popa.

A început să laude pe Almay și să și bată joc de omul pe care acum îl avem mai drag și iubit. Nenorocitul, nu s'a silit să zică, că va veni el în Pleșcuța cu bani ca să cumpere voturi pentru coconul Almay, pe banii căruiă poate că își va mai face un grajd ca la alegerile trecute pe ai lui Tagányi.

Nemțătule! Șezi în Zimbru și îți vezi de necazurile tale. Noi nu ne vindem cu 3 ori 4 cr. ca și tine, dar nici pentru sute de zloști nu ne lă-

săm amăgiți de tine. Ne-ai luminat destul până ai fost dascăl la noi: a muta vramițele și porțile dela grădinile oamenilor și a le pune la alții, a bea și a ne bate ca și tine cu tot omul în birt.

Nenorocitul! Nu știi că noi am fi ținut zile ca să ne scape D-zeu de tine, decum ca să-ți urmăm acuma, că te știm cine ești. Acestea le publicăm numai ca să te cunoască și alții ca să se ferească de tine, dacă vreau ca și D-zeu să îi ferească de rău și de păcatul trădării.

Excursiunea institutului teologic-pedagogic din Arad.

Seliște, Sibiu, Ocna, Reșinari, Brașov, Predeal.

I.

O școală atunci corespunde pe deplin chemării sale, dacă cunoștințele teoretice le împreună cu cele practice. P. C. Sa dl director al institutului nostru Roman R. Ciorogariu dimpreună cu harnicul său corp profesoral de câțiva ani a introdus un laudabil obicei de a face excursiuni de studii cu elevii, pentru a îmbogăți cunoștințele lor, pentru a vedea și a cunoaște țara, popoare, datini, etc.

În anul trecut am fost duși la Budapesta, la Fiume și Abbazia, iar acum în 1 (14) l. c. supt conducerea d-lor prof. semin. Niculae Mihulin și Vasile Nicula, 30 de inși dintre elevii suspomenitului institut am plecat spre Ardeal. Săltam de bucurie, la cugetul că vom vedea acelea părți ale patriei noastre, cari pentru noi românii au un deosebit farmec și însemnătate.

La intervenția dlui prof. Niculae Mihulin, am obținut un vagon separat, deși era gara Aradului ticsită de public călător, fiind în preajma Rusaliilor catolice. Astfel am călătorit cât se poate de bine. Am trecut pe lângă mai multe stațiuni, lanuri verzi cu diferite sămănături, dealuri cu vii rămân în urma noastră, ne depărtăm tot mai mult de orașul și provincia noastră.

Trenul își micșorează repeziciunea, respirația i devine tot mai slabă, iată-ne la Radna-Lipova. La stânga un orașel mai mic, locuit în cea mai mare parte de români, iar la dreapta vedem orașelul Lipova. În Radna deja de departe am observat biserica cu mănăstirea călugărilor franciscani, care e zidită pe deal și are două turnuri impozante. Țărâmul stâng al Mureșului e împodobit cu case frumoase, cari, după inscripțiile lor văzute din fe-reastra trenului, par a fi așezăminte publice.

Comunicația între cele două orașe clădite pe țărmul blândului Mureș, se face pe un pod de fier. Aici și trenul nostru s'a mai ușurat de povară, căci mulți dintre călători s'au dat jos, mergând în pelerinagiu la mănăstirea din Radna. Trenul se pune iar în mișcare, iar noi ne luăm rămas bun dela Șesul-cel-mare, căci aici se încep dealurile Drocea, apoi cei de metal-ardeleni. Alergăm de-a lungul Mureșului! Noi mergem înainte, iar cele multe sate micuțe, locuite de români, așezate între Mureș și între deal, par'că aleargă pe locul de unde am plecat noi.

La Zam ajungem granița Ardealului. La Deva ruinele cetății zidite pe un vârf de deal, par ca niște fantome negre. Era deja întunec. Ajunși la Vinț, dl profesor Mihulin ne avizează, că trenul nostru a devenit infidel, lăsându-ne în gară. Dar nu ne-am prea supărat în nădejdea, că peste 2 oare ne vine un altul, care va fi mai bun și ne va transporta prin locuri și mai frumoase. Și nu ne-am înșelat! Ațipisem câteva momente, când de-odată un »să trăiască« a unor colegi mai puțin somnuroși ne trezește din somn. Trenul pleacă spre Seliște. Se făcea de ziuă și trecând pe lângă Sebeș ni-se desface o privileție cât se poate de frumoasă. Urcăm greoiu la deal, trecem prin tunele și peste viaducturi. Să fi văzut spaima unora, cari n'au văzut încă tu-

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti** fabricanții de mobile în Marosvásárhely, se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului. Înprovință la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firmă!

neluri și viaducturi. Uf, ce întunec! Că sus mai sântem! N'o să ne rostogolim în prapastie?! Dar scăpăm teferi și la orele 5½ ne oprim în mult dorita Seliște.

Multe frumoase am auzit despre acest sat românesc. Doream de mult să-l cunoaștem, să i cunoaștem poporul, cu portul cel pitoresc și vestit peste tot pământul locuit de români. Aici sântem întimpinați de dl protopop dr. Lupaș și de dr. Onisifor Ghibu, însoțiți de învățătorii locali. După bineventură reciprocă o luăm pe jos spre comuna ce se vedea bine din stațiune, lipită la poalele Carpaților. Era Duminecă dimineața.

Domnii veniți în calea noastră, ne conduc în comună unde primul lucru ne-a fost, după atâta hrană sufletească să ne îngrijim și de cea corporală, căci drumul e încă lung! Până nu se face dejunul, dl Onisifor Ghibu, un tânăr cu calități excelente și înselețit de tot ce e românesc, ni-a condus în lăptăria unei societăți din Seliște. Ce să vezi?! Lucru curios, că în fabrica aceasta țărani, îmbrăcați în port românesc (selișteresc) se îndeletnicesc cu prepararea smântânei, untului și a brânzei, cari ne-au dat explicațiuni de modul de preparare a laptelui. Plecăm de aici mirându-ne de dexteritatea românului fabricant, și de curățenia ce stăpânește în localitatea aceasta. Luăm și dejunul! Plecăm spre biserică. Dl protopop Dr. Lupaș se depărtează la afacerile sale. În mijlocul pieței, încunjurate de case curate locuite de români, vedem un bărbat bine făcut, puțin cam suriu. «Iată și dl căpitan!» ne zice dl Ghibu. Ne uităm jur împrejur și nu vedem nici o uniformă. Ii spunem, că noi nu vedem nici un soldat pe aici, la ce dl Ghibu ne spune, că dl din mijlocul pieței fiind până în anii din urmă căpitanul pompierilor români din Seliște, cu mic cu mare îi zic dl «dl Căpitan, altcum se numește N. Hențiu, o să-l cunoașteți la moment!» L-am și cunoscut, ba întru atât l-am cunoscut, încât ne era greu să ne despărțim de el. Un om de inimă cum rar să vezi! Un bătrân pururea tânăr, veselia întrupată. Acum dl Capitanu dinpreună cu dl Ghibu ne-a condus la biserica mare, una dintre cele trei biserici ale Seliștei.

În jur de biserică cimilit, iar biserica pe din afară e pictată, ce pe noi cari, n'am văzut încă o astfel de biserică ne-a surprins mult. Am intrat în biserică. Aici lume multă, bărbați, femei, juni, fete, copii. Preotul începuse deja sfta liturghie și noi ne postăm la cele două strane (cari se învârtesc după plac, ce curios?!) și am cântat în felul nostru de cântare toată liturghia.

După terminarea sftii liturghii am trecut la școală! Și ce școală!? Ca nici una alta românească în Ungaria.

Școala poporală gr. or. e așezată într'un edificiu cu etaj având pentru fiecare clasă câte o sală. Aici primesc instrucțiune în românește și ucenicii industriași. Am văzut lucruri, desemnuri frumoase eșite din mâinile acelor ucenici dedați altcum la muncă grea. Laudă se cuvine conducătorului lor d lui Crișan. Școala aceasta dispune și de o sală pentru festivități, care ar face cinste ori cărei școale medii. Mai are Seliștea încă două biserici, una din Grui, alta cea nouă. Având timp le-am cercetat și pe acestea. Biserica din Grui e foarte veche, cu pictură ca și cea mare. Jur împrejur de biserică sânt niște căsuțe în cari trăiesc săracii susținuți de biserică. Am și vorbit cu o femeie bătrână, care ține niște mătâni în mână bineventându-ne, cu salutul »Pacea D-lui să fie cu voi!«. Ne mirăm de ea și de modul ei de a saluta, dar în curând am înțeles enigma din explicarea d-lui Ghibu, că sânt niște »malce« schimnice, cari aici își petrec viața în post și rugăciuni. Ni-se spuse că sânt femei, cari de 10—15—20 ba una chiar de 40 de ani n'a mâncat carne.

Rentorcându-ne am vizitat casa unui țaran român. Curățenia casei selișteanului te surprinde îndată la intrare. Paturi curate de-alungul pereților, încărcate cu perini lungărețe îmbrăcate în țesături cu motive românești. Pe pereți erau două »bildare« și un »lingurar« încărcat cu lin-

guri nouă. Așa se vede sânt linguri de stătut. Deosebirea între casa țaranului de pe noi și cel din Seliște se observă mai vădit în așezarea mesei. Masa patrunghiulară e așezată în colțul odăii, ca pe noi. Imprejur lângă perete sânt lavițe. Cunoșcând și casa țaranului seliștean plecăm spre biserica nouă care e zidită de vre-o 20 ani și e în stil gotic.

Se apropia prânzul, așa simțiam deja cu toții, deci plecăm spre otelul comunal unde era să luăm prânzul. În drum am dat de ceata pomperilor voluntari români, cari făcând exerciții, ne-au arătat pompele cele mai noi și modul mănării lor.

Prânzul l-am luat la »Hotelul Comunal« unde am fost oaspeți vrednicului tânăr domn Hențiu pentru care fapt ospital marinos și pe calea aceasta i aducem mulțămirea noastră. După ameză bunii noștri conducători ne au condus la pavilionul comunal, unde vr'o 36 de fete îmbrăcate în vestitul port selișteresc erau sdunate la un joc. Aici să vezi la jocuri românești și cele de salon. Câți va colegi s'au angajat în horă. Ce frumos le stătea, mână la mână, cum se învârteau în horă. Se apropia timpul despărțirii.

Zelosul nostru conducător d. profesor N. Mihulin mulțămind tuturor, celo: ce cu atâta căldură ne-au primit și în deosebi dlui Ghibu și Hențiu, am plecat spre gară, unde vagonul, cu care am plecat din Arad, ne aștepta gata de plecare. La plecare d. protopop Dr. I. Lupaș cu dna a venit la gară din o comună învecinată. Cu »să trăiască« ne-am exprimat simțimentele noastre de recunoștință față și de acest harnic flu conducător al comunei Seliște.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 24 Maiu n. 1910.

— Pentru fondul ziaristilor. Domnul colonel Dimitrie Tarangul din Cernăuți a binevoit a contribui 8 cor. la fondul ziaristilor.

— Hymen. D-șoara Veturia Păcurariu și d. Romul Albu anunță celebrarea cununiei lor religioase, care va avea loc Duminecă, în 16/16 Mai cor. în biserica greco-orientală română din Mercurea.

— Regele Italiei și un socialist. La serbarea jubilară a Independenței republicii Argentina, care a avut loc la Roma Luni în 23 Mai c. a asistat și regele. Cu acest prilej profesorul socialist Ferri a ținut un discurs pe Capitoliu. Când s'a coborât dela tribună, regele în mijlocul uralelor mulțimei i a strâns mâna felicitându-l. Având în vedere că trecerea profesorului Ferri din stânga extremă la dreapta, a fost întimpinată de atacuri și desaprobari, această distincție a regelui a făcut mare senzație.

— Despărțirea contesei Tarnowska de Naumow. Din Roma vine știrea unei despărțiri sentimentale ce a avut loc între contesa Tarnowska și Naumov, după publicarea sentinței. Când Naumow se întorcea în celula pe lângă care trecea contesa acesta i a strigat din urmă: »Bon voyage, madame!« Atunci contesa s'a reîntors din drum și i-a zis: »Voulez-vous me tendre la main?« (Vrei să-mi dai mâna?) Amândoi s'au strâns mâinile cu căldură și Naumow a deșus un sărut pe mâna contesei, care cu un hohot de plâns i-a căzut în brațe.

— Un studiu asupra Bulgariei. Din București se anunță: Comitetul Societății geografice române acceptând un premiu de 2000 lei ce d. vice-președinte al său d. general Maniu, i-a donat pentru a se premia un studiu științific de interes etnografic românesc, oferă acest premiu autorilor care ar voi să concureze pentru el, în condițiunile următoare:

1. Studiu va trata Bulgaria sau Serbia, din punct de vedere etnografic, cu următoarele

specificări: a) Intinderea elementului românesc în aceiași regiune (acest capitol trebuie neapărat însoțit de o hartă). b) Stratificarea istorică a așezărilor românești. a) Toponimie. b) Limbă. c) Documente istorice. b) Caracterele etnografice ale grupului studiat: a) Faptura fizică. b) Port. c) Casă. d) Unelte. e) Obiceiuri caracteristice.

2. Dacă se vor prezenta pentru fiecare din ținuturile mai sus arătate câte o lucrare pe care Comitetul găsește de cuviință a o premia, premiul se va divide în 2 pentru a se oferi câte 1000 lei la autorii celor două ținute.

3.) Dacă o colectivitate de autori va fi colaborat la lucrarea unuia din aceste ținuturi, premiul de 1000 lei sau respectiv de 2000 lei va fi dat întreg, rămânând ca colaboratorii să-și repartizeze premiul după cum vor fi convenit între dânsii.

4. Comitetul își rezervă absolut dreptul de judecare a studiului și de a decerne sau nu premiul.

5. Lucrarea premiată devine proprietatea societății geografice.

6. Termenul de predare al studiului se fixează până la 1 Iulie 1911.

— Neadevăruri. Supt titlul acesta »Telegraful român« din Sibiu (care de o vreme încoace a ajuns foarte războinic) răspunzind la articolul nostru »O tăcere vinovată«, în care se arată tăcerea condamnată cu care a fost primită cartea dlui Dr. I. Lupaș »Andrieu baron de Șaguna«, — vrea să dovediască contrarul spunind că »Tel. Rom.« a publicat câteva fragmente încă în luna lui Februarie.

În același timp însă, domnii dela »Tel. Rom.« sînt destul de necuvlincioși a adăoga la adresa noastră cuvintele: »Domnii dela »Tribuna« au scris deci iarăș într'o chestie pe care nu o cunosc de loc».

Acest »iarăș ar fi să fie o aluzie poate la un articol al dlui Chendi care a supărat câteva fețe bisericesti din Sibiu... Noi la necuviințe nu răspundem. Țintuim numai o prostie a domnilor dela »T. Rom«, care scrie: »...cartea și de altcum nu e a dlui Lupaș. ci a consistorului mitropolitan. Domnul Lupaș a scris-o numai...»

Sînt adorabili domnii dela »Tel. Român«. Dl Lupaș a scris numai cartea, dar consistorul mitropolitan a tipărit-o...poate, unul sau altul dintre membri consistorului o fi și citit-o! Și, firește, pentru unii dela »Tel. rom.« proprietatea materială e totul...

Fericiți cei săraci cu duhul...!

— Mulțămită pentru ajutorarea »fondului școlarii morboși« din Brad. Cu ocaziunea »maialului« gimnaziului public român gr. or. din Brad s'au încasat în favorul »fondului școlarii morboși« următoarele dăruiri:

Direcțiunea școlii civile române gr. or. de fete din Arad, d-șoarele Anuța și Aurica Burdan din Sinichea și Dr. Victor Nemeș avocat în Baia-de-Criș câte 10 cor., Petru Rimbaș preot în Brad, Dr. Tiberiu Tisu medic în cercul Bradului, și Emanoil Comșa directorul »Crișanei« câte 5 coroane, D. Nicolae Robu medic în Baia-de-Criș și Romulus Coțoiu comerciant în Baia-de-Criș câte 4 cor., Ioan Impărat măcelar în Brad, Ilie Zărna argășitor în Brad și August Mazucchi funcționar la »Crișana« câte 3 coroane, Dumitru Șiclovan lemnar în Brad, Teodor Bulza funcționar la societatea băilor de aur »12 apostoli« în Gurabarzii, Ioan Ghișa comptabil la la »Crișana«, Dumitru Maniu otelier în Brad, Georg Roth tipograf-librar în Brad, Ioan Cutean comerciant în Brad, Gheorghe Feier argășitor în Brad, și Alexandru Draia casier la »Crișana« câte 2 cor., Petru Florinca păpuțar Brad, Gheorghe Jula învățător Brad, Ștefan Hărăguș preot în Blăjeni, Vasile Crucin păpuțar Brad, Magyar Samuel, profesor la școala civilă de stat din Brad și Sabin Indrieș cărciumar Brad câte 1 cor. Nicolae Cainap croitor în Brad 0.40 De tot 8640 cor. Primească stimatele dăruitoare și dăruitori mulțămăta noastră sinceră. Brad, 23 Mai 1910. Pentru comisiunea administratoare: Dr. Traian Suciu. casier.

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

— **Bancnote românești falsificate.** Din Sofia să telegrafiază: »In afacerea bancnotelor românești falsificate poliția a făcut azi o percheziție la locuința deputatului Dejanoff, unde locuiește comisionerul Bencaff, aceasta din urmă fiind bănuț că ar fi complice cu banda de falsificatori. Percheziția a durat timp îndelungat: Nu s'a descoperit însă nimic. Poliția locală a înștiințat pe cea din București că un înalt funcționar de la »Banca Națională« română ar fi implicat în această afacere. El a promis falsificatorilor că le va înlesni schimbarea bancnotelor falsificate«.

Logodne. D-șoara Veturia Coșbuc din Leș, nepoata iubitului nostru poet Gheorghe Coșbuc, s'a logodit cu dl Oszwald Nechay cavalier de Felseis din Lipova.

D-șoara Aneta Negoescu din Zagon s'a logodit cu dl Ioan Ciora, absolvent de teologie din Dridif.

Felicitările noastre!

Promoție. Din Cluj ni-se scrie, că ieri a fost promovată doctor în filozofie harnicul preot din Vulcani, Sebastian Stanca.

Sincerile noastre felicitări!

Dl Dr. Adalbert Cosmutza, medic în Buda-pesta și soția sa Hermina născ. Scher (Gratz), a dăruit fondului »Antoniu Bechnitz, pentru răspândirea de cărți folositoare între învățăceii și calfele de meseriași« 5 cor., iar fondului »Victor și Eugenia Tordășanu pentru înzestrarea fetelor sărace« 5 cor., total 10 cor. Pentru acest generos dar exprimă mulțămia: Comitetul Reuniunii meseriașilor români din Sibiu«.

Un bărbat și 12 neveste. În Pitsburg a fost arestat maiorul Teplow Jaim fiind acuzat de poligamie. Procesul a fost pus în curgere și s'au descoperit lucruri senzaționale în sarcina maiorului. S'au prezentat la poliție nu mai puțin decât douăsprezece femei, spunând că sânt soțiile legitime ale maiorului. Teplow e un om drăguț și foarte simpatic și se crede că va mai fi având la dosar încă câteva căsătorii. Poliția a pus mâna pe el chiar în clipa când vrea să amanezeze juvaerele soției sale, ca să poată lua în căsătorie pe sora acesteia.

O rectificare. Ni se trimite următoarea declarație: În coloanele prețuitului ziar »Tribuna« Nr. 101 prima corespondență din »Informațiuni« dă știre despre decursul conferinței tractuale învățătoarești al despărțământului arădan ținută în Sâmbăteni la 18 a l. c. supt conducerea mea ca președinte al despărțământului.

Această știre este pur adevăr; — iar partea care vestește că »se discută situația învățătorilor penzionați Vanu și Ștefu, pe când unul și după retragerea din activitate își face datoria față de neamul său, celălalt se dă peste cap ieșind om guvernului și corteșind pentru Tisza«.

Această parte a corespondenței în virtutea datoriei mele care îmi impune apărarea prestigiului acestei corporațiuni a cărei prezident de prezent sânt eu, — mă aflu necesitat a o declara, că întru nimic nu corespunde adevărului; — cătră care pentru deplina convingere a pușului cetitor, adaug: că, precum până aci nu mi s'a dat ocaziune a permite ca în conferința noastră tractuală afară de chestii pur școlare-didactice să se pertracteze și alte chestii de caracter personal ori politice, cu atât mai vărtos până când eu voi sta în fruntea acestui despărțământ cunoscându-mi și știindu-mi datoria, nici când nu voi permite pertractarea altor chestiuni fără numai cele normale în cadrul statutelor reuniunii învățătoarești aprobate de înaltul guvern.

În ce privește vederile politice ale colegului Ștefu, este treaba lui, de-și cu greu pot crede ca »Nicu Stejerel« compozitorul poeziei »Limba mea« care azi cu atâta predilecție se declamează nu numai de școlarele noastre de aci, ci și din mândrul regat, să fie așa de negru precum unii îl cred.

Rog onorata redacțiune care ca o sentinela veghiaza asupra demersului cultural, moral, național și politic, cu mntă abnegațiune să primească

și din partea mea expresiunea mulțumirii mele pentru interesul vădit, asigurând-o că pentru binele neamului din care facem parte și ca penzionat tot la locul cuvenit voi sta. Cu stimă Ioan Vancu, inv. penzionat.

(Dl. Dr. I. Jarnik), profesor de limbile romanice la universitatea din Praga, a fost decorat de M. Sa Regele Carol cu medalia »Bene Merenti« clasa I.

Sinucidere cu dinamită. În Deva, se spune că Silvestru Cibian fiind atins de tuberculoză, în disperare a luat un cartuș de dinamită și culcându-se pe el l-a aprins. Cartușul a spart toate lucrurile din casă, iar nenorocita victimă a fost transportată la spital, unde și-a dat sufletul.

Cucerirea aerului. Din Calais se anunță că aviatorul De Lessepss s'a ridicat Sâmbătă după amiază cu aparatul său ca să treacă strămoarea Calais. Aviatorul s'a ridicat la cinci sute de metri înălțime și și-a continuat drumul pe o vreme admirabilă și peste cincizeci de minute a debarcat în portul St. Margareta.

Aviatorul Gommer a făcut la Paris un drum de 160 de kilometri cu un aparat de sistem nou. Când s'a lăsat în jos, publicul i-a făcut ovații furtunoase.

Tragedia unui ofițer. Un locotenent din Loornik, al corpului de armată ce staționează în Bosnia, în lipsa altei distracții s'a încurcat în dragoste cu nevasta unui bosniac. Dar se vede că așa le a fost scris, într'o zi i-a zăpsit bărbatul și pe ofițer la luat în harapnic de l'a făcut tot ozdrele. Cazul a ajuns și la cunoștința superiorilor și ofițerul a fost tras în judecată, pe urmă degradat, transferându-l în Eger. Ofițerul de disparare s'a împușcat. A doua zi de Rosalii a fost îngropat, dar afară de gradați nu l-a petrecut nimeni la groapă.

Greva gardei papale. Garda papală, compusă din cei mai de seamă oameni ai aristocrației italiene, nu mai face servicii de strajă căci s'a pus în grevă. Cauza acestei mișcări e întâmplarea contelui Salemi, care a fost concediat subit de secretarul Merry del Val, pentru că luase parte la serbarea jubiliară dela înființarea cetății eterne, la care serbare s'a prezentat și regele, care după cât se știe trăiește în legături dușmănoase cu Papa. După concedierea contelui, comandantul gardei s'a prezentat în audiență la secretar dar n'a fost primit. Pentru ofensa aceasta întreg corpul de gardă s'a pus în grevă.

(Petru Iorgovan) din Biniș (Caras-Severin), a încunștințat societatea »Petru Maior«, că fiul său Petru, student med. anul II. și membru al societății »Petru Maior« a încetat din viață în 27 Maiu v., după un morb greu. Având studențimea română de aici și societatea »Petru Maior« cunoștință despre moartea regretatului coleg și prieten, abia după înmormântarea lui, comitetul societății a luat inițiativa unei liste de subscriere în favoarea fondului de ajutorare și premii ale societății »Petru Maior«, răscumpărând astfel cununa pe mormântul membrului și prietenului ei. Societatea însăși va transpune acestui fond 10 cor. în loc de cunună.

x În atenția economilor! În mii și mii de gospodării erupe boala de porci și de vite. Această plagă poate fi încunșturată dacă ținem în casă mașina de măcinat a lui Kádár care poate fi mînată și de un copil, fiind ușoară și astfel putem da vitelor întotdeauna porumb proaspăt pisat sau orice alte cereale, încunșturând prin aceasta boloișia vitelor și a porcilor. Mașina lui Kádár e cea mai bună și neîntrecută încă, se găsește numai în fabrica lui KÁDÁR GYULA din Nagyvárad, deci păziți-vă să nu cumpărați vr'o imitație proastă de rijniță, cărei nu-i luat nici un folos.

Alegerile parlamentare ne îndeamnă la luptă națională. Multă însufleșire ni se vestește de pretutindenea, deci cu așa ocaziuni cuvine-se să ne aducem aminte și de unica firmă națională F. A. Degan din Fiume (Postofiók 163) care alături de iubiiții noștri deputați, luptă pentru înaintarea comerțului, și ne duce vestea departe în țări străine. El trimite în pachete și saci paștali de 5 kgr. franco și vămuit și mai multe mărunțisuri. Are cafea fină 1 kgr. cu 1 fl. 20 (2 cor. 40), tea, stafide, mandule, orez, rișcașă, smochine, etc. etc. Cine îi cetește catalogul românesc, (pe care îl trimite gratis la cerere) află multe lucruri frumoase și poate cunoaște sinceritatea acestui renumit și solit comerciant român.

Care a văzut portul de mare Fiume, poate observa că ce mult trebuie să lupte fratele nostru cu concurența străinilor și oare noi să stăm nepăsători și să nu-l înțelegem?

Ce bună ocaziune și-se dă iubite cetitor a-ți procura marfa penru sărbătorile Rosalilor dela dânsul, căci l'ai încuraja mult, văzând că-i știm preții năzuințele. Mulți fruntași de-ai noștri comandă dela dânsul, deci apeiam și vă rugăm cu insistență să l'aprijiniți — multor români le-a dat el informațiuni și mai vărtos pentru locul de cură Abbazia!

x Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea stricată a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund Sándorné, din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiane, barometre de prima calitate. Reparaturile se fac cu pricepere și grabnic.

Cronica socială și artistică.

Petrecere și concert în Gherla. Junimea teologică din Gherla invită la petrecerea împreună cu concert, care va avea loc cu prilejul adunării cercuale a despărțământului »Gherla« al Asociațiunii, — la 20 Iunie n., în școala gr.-cat, din Minthiul-Gherlei. — Inceputul la orele 7 și jumătate seara.

ECONOMIE.

Primele relațiuni comerciale între România și Japonia.

Societatea »Credit Petrofilor« din București a încheiat zilele trecute un contract relativ la exportarea a unei cantități de 1500 vagoane de țitei în Japonia. Ca urmare, primul vapor purtând drapelul japonez va vizita porturile românești căci vaporul »Soio Maru« aparținând Societății japoneze de navigație »Toyo Kisen Kaisha«, care acum se află la Suez, va sosi în cursul luni la Constanța, pentru a încărca o parte din cantitatea sus menționată.

Credem că este demn de a se semnala aceste fapte care constituiesc primele pasuri poate care vor deschide României calea cătră țarmurile îndepărtate ale orientului.

Premiare de vite și junince de prășilă.

La cererea comitetului central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«, ministerul a acordat numitei Reuniuni un ajutor de 400 cor. din care se creieze mai multe premii, cari să se distribuie între acei economi de vite, cari au dovedit, că și-au iernat în mod corespunzător viteii și junincele de prășilă. Din suma de 400 cor.: 200 cor. să împart între economii de vite din cercul pretorial al Săliștei, iar 200 cor. al Cisnădiei. Cum premiarea se va face în zilele prime ale luni Iunie detaliile premiarei comitetul Reuniunii le va publica în scurtă vreme.

Direcțiunea băncii »Ancora«.

La nou înființată bancă românească »Ancora« din Gataia au fost aleși membri în direcțiune: Ion Epure, Gheorghe Gașpar, Avram Olariu, Gruia Margan, Ilie Broșteanu, Ilie Ghilezanu; în consiliul de control: Dimitrie Bulgia, Nicolae Marianu, Nicolae Filip și Atanasiu Minea; Director executiv: Simeon Popescu, casier: Trandafir Mircea. Spor bun să le dea Dumnezeu!

Plata grânelor din Aradul-Nou

9 Maiu 1910.

S'a vândut: axi:

grâu 300 mm.	10.80—	11.80
orz mm.	6.10—	—
ovis mm.	6.50—	—

secară mm. . . . . 7.60 — —
păpușot 400 mm. . . . . 5.90 — 5.40

Prețurile sunt socotite în coroană și după 50 kg

Barna de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 6 Mai 1910.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Orta non	
De Tisa — — — — —	26 K. 90
Din comitatul Albei — —	27 » 05
De Pesta — — — — —	26 » 80
Bănățanesc — — — — —	26 » 40
De Bacica — — — — —	26 » 40
Secară de calitate I. — —	16 » 80
Orzul de nutreț, calitate I.	14 » 75
Ovăs de calitate I. — — —	14 » 90
Ocuruz — — — — —	11 » 70

BIBLIOGRAFII.

Zilele acestea a apărut în editura tipografie- »Neamul românesc« din Vălenii-de-Munte (România), interesanta carte a dlui Dr. Corneliu Șumuleanu, profesor agregat universitar la facultatea de medicină din Iași și director al institutului de chimie din acest oraș, — »Acidul salicilic înaintea tribunalului din Iași«. Cartea are 84 pagini și conține diferite rapoarte prin care se constată, că acest vătămător acid, vătămător sănătății, l'au întrebunțat evreii cârciumari din Iași, la falsificarea băuturilor spirituoase, dași în judecată și condamnați de autoritățile judiciare. Cartea costă 80 de bani.

O nouă broșură umoristică a lui Haralamb Călămăr a apărut la Sibiu sub titlul »Farafasticuri« versuri de distracție, cu portretul și iscălitura autorului și cu o prefață de Ermil Borcia, care vorbește aci pentru — pseudonimul său. O idee originală de tot hazul, ca și întreg cuprinsul drăgălașei broșuri, unice în felul ei. Coperta, desenată de pictorul român dl Florian Mureșianu, reprezintă o călimară răsturnată (portretul autorului), care-și varsă conținutul în... »Farafasticuri«, și un »purcel genial« de cerneală (iscălitura tipului original Călămăr). Umoristul nostru ardelen e destul de bine și favorabil cunoscut publicului nostru cetitor prin calendarul său »Posnașul«, prin colecția sa de glume și caricaturi »Bobîrnaci și Bazaco-nii«, iar acum în timpul mai nou prin cronicile sale rimale mult hazlii, ce apar regulat în ziarul »Lupta«, cît să mai insistăm asupra felului particular și de tot amuzant al versurilor sale originale. În »Farafasticuri« întîlnim la Călămăr de astădată afară de nimerite sa-tire la actualități politice și sociale din viața noastră și din lumea întregă, și versuri sentimentale, lirice. Nota particulară a acestor sentimente, cărora Călămăr le face vînt în niște calambururi (jocuri de cuvinte) perfect reușite, este un fin umor turnat în versuri delicioase. În sfîrșit întreaga broșură — elegant și drăguț ajustată — să prezintă ca o bombonieră de nos-time inspirații, din care fie-care poate gusta ce-i place Broșura e menită să distreze pe toți, fără să supere pe nimenea, și e o recreație după ce te-ai oboșit cu cetitul ziarelor serioase.

Broșura a apărut în editura »Tipografia Poporului« în Sibiu-Nagyszeben, de unde se poate comanda, cum și dela toate librăriile, și costă ediția »domnească« 50 fileri, ediția »țărănească« 40 fileri. plus portul poștal 5 fileri.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare „**Vatra familiară**“. Indemnuri și sfaturi pentru viața casnică. Edată de societatea »Inocențiu Micu Clein« a teologilor din Blaj. Ediția II. revăzută și întregită à 30 fileri + 10 fileri porto.

A apărut: **Ziaristica bisericească la Români**, studiu istoric de Dr. Onisifor Ghibu, Sibiu, Tipografia arhidiecezană, 145 pg. Prețul 2 cor.

Studiul acesta este cel dintîi în genul său, întrucît prezintă pentru întîia oară, în literatura noastră istorică — literară o icoană a tuturor revistelor și ziarelor bisericești apărute la românii din deosebitele provincii românești. Departe de a fi o simplă înșirare, a felurilor reviste, acest studiu urmărește pas cu pas și problemele culturale ale bisericii în diferite timpuri și locuri și scoate la iveală toate momentele mari cari s'au succedat în viața bisericească a tuturor românilor de

70 de ani încoace, arătînd în acelaș timp rolul pe care l-a jucat în dezvoltarea spiritului public bisericesc ziaristic.

Fără acest studiu nu se poate înțelege pe deplin nici istoria bisericii românești din ultimele șapte decenii și nici istoria literaturii bisericești și religioase din acest timp. El e o contribuție prețioasă și pentru biserica din România, și din acest punct de vedere aceasta e cea dintîi carte tipărită în Ardeal, care studiază trecutul bisericii Țării-mume, pe baza unul material neutilizat până acum. Când se va scrie și în România istoria ziaristică bisericești, lucrul va fi foarte ușurat prin această monografie, peste care nu se va putea trece. Și nu se va putea trece fiindcă în el sînt studiate foarte conștincios toate isvoarele cari li pot fi accesibile unui cercetător în bibliotecă Academiei Române din București, în a universității din Iași și în unele biblioteci din Ardeal.

Valoarea acestui studiu a fost remarcată încă înainte cu câți-va ani, când s'au fost publicat prin diferite ziare dela noi câteva fragmente (dintre cari unul în numărul de Crăciun (1906) al ziarului nostru). În special dl N. Iorga a relevat totdeauna fragmentele acestea, scriind între altele, următoarele: »În Nr. 93 al »Telegrafului român« se începe publicarea unui excelent studiu al dlui O. Ghibu asupra publicațiilor periodice de cuprins bisericesc ale românilor. (»Sămănătorul«, 1906 pg. 720). Apoi »Încă un capitol tot așa de interesant și bine scris din studiul său asupra revistelor bisericești române a dlui O. Ghibu îl dă »Tribuna«. Ar trebui să se afle un editor pentru întreaga această așa de folositoare lucrare« (»Fioarea Darurilor 1907. vol. II. pg. 80), și în sfîrșit: »Lupta«, în Nr. 42 (907) dă un frumos capitol din acea istorie, a publicisticii bisericești în Principate, pe care a redactat-o dl O. Ghibu, cît a stat la București« (»Neamul românesc«, 1907 pg. 493).

Se poate procura dela librăria arhidiecezană din Sibiu, dela librăria diecezană din Arad, dela librăria Tribunei și dela librăria Clurcu din Brașov.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare:

B. P. Hașdău: »Ursita«, roman istoric à 2 cor. + 10 fil. porto.

M. Sadoveanu: »Povestiri de seară« à 2 cor. + 20 fil. porto.

Zotti Hodoș: »Poftă bună« carte de bucate. Partea I și II à 3-80 cor. + 10 fil. porto. »Din bibl. Minervei« à 30 fil. + 5 fil. porto. Nr. 79 N. Cekhov »Nuvele«. Trad. de N. Dunăreanu.

Nr. 80 Prof. Dr. Petrini Galatz: »Tratatul general al Sifilisului«.

Nr. 80 E. de Amicio. »Constantinopolul«. Traducere de N. Pandelea, Vol. 1.

M. Sadovianu: Crâșma lui Moș Precu à 2 cor. 10 fil. porto.

Din biblioteca »Minervei« à 30 fil. Nr. 76. I. Boteni. În zile de vacanță.

Nr. 77. Iwan Turgenjef: Apele primăverii, volumul I. Traducere de I. Constantinescu (Delabaia).

Nr. 78. I. Constantinescu, vol. II.

»Avel tragedie din popor« în 4 acte și 2 tablouri, după un manuscris găsit a 1 coroană plus 5 fil. porto.

Dimitrie Onciul: »Români în Dacia Tralană« până la întemeierea principatelor (Chestia română) à 1 cor. + 10 fil. porto.

Proza ediția II-a de V. Alecsandri Cor. 2— Mormântul unui copil ed. II-a de M. Sadoveanu Cor. 2.

Din bibliotecă Minerva:

Nr. 73 *Suflete stinghere* de L. Marian 30 fil.

Nr. 74 *Conovalow*, de Maxim Gorkhi 30 fil.

Nr. 75 *Siberiana* de Xavier de Maistre 30 fil.

Din bibl. teatrală:

Nr. 9 *Electra*, tragedie în 5 act. de Sofocle 35 fil.

»Viața Rom.« Nr. 1 și 2 à 2 Cor.

»Luminisuri«, poezii de A. Stavri à 2 Cor.

»Schife și amintiri« de D. D. Pătrășcanu à 2 cor.

»Viforul«, dramă în 4 acte de B. Delavrancea Cor. 2.50 plus 20 fil. porto.

Povestiri alese de Ion Dragoslav Cor. 0.55 plus 10 fil. porto.

I. Russu-Șirianu: La Roma, schiță din călătorie . . . . . » 2—

Dr. E. Babeș: Diaagnoza . . . . . » 3—

A. Cosciuc: Nutrirea animalelor de casă (op. premiat) . . . . . » 1-50

A. O. Maior: Bibliot. copiilor, vol. II. » 1-60
» » » v. III și IV. » 1—

Isidor Ieșan: Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent . . » 1-50

Din valoroasele cărți ale regretatului canonic Dr. Augustin Bunea:

Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică . . . . . cor. 1.—

A. Mirea, Caleidoscop, v. II. Pr. cor. 1.50.

H. Balzac, Moș Goriot, trad. de R. Baltag, pre cor. 2.—

E. Lovinescu, Viața și opera lui Grigore Alexandrescu, pr. cor. 2.—

P. Cerna, Poezii, pr. 2.—

Radu Rosetti, La capătul pământului. Note din călătorie, pr. cor. 2.—

Amintirea lui T. Cipariu . . . . . cor. —.50

Björnstjerne Björnson, Veselul ștregar, trad. de N. D. Ciotori. Prețul cor. 1.50.

Chestiuni din dreptul și istoria bis. române unite, partea I . . . . . cor. 2. |
partea II-a . . . . . cor. 1.50

Discursuri; Autonomia bisericească; Diverse . . . . . cor. 5—

Ierarhia românilor din Ardeal și Ungaria. . . . . cor. 3—

Mitropolitul Sava Brancovici . . . cor. 1.50

M. Eminescu, Articole politice. Pr. 80 bani.

Em. Gârleanu, Nucul lui Odobac, pr. cor. 1.50.

Gustave Flaubert, Doamna Bovary, trad. de L. Daus, pr. cor. 2.—

D. Negru, Cum ne naștem, Cum trăim, Cum murim, Știință popularizată, pr. cor. 2.—

Petru Dulfu, Căntece și povești. Prețul Cor. 1-50.

In amintirea canonicului Augustin

Bunea. Articole și alte semne de durere ale neamului . . . . . cor. —.50

Din »Biblioteca teatrului Național« au apărut n-rele: 6. *Diavolul*, de Fr. Molnar. Prețul —35 bani, — 7. *Ultimul vlăstar*, de N. Panade Prețul 35 bani și 8. *Prostul*, de L. Fulda. Prețul 50 bani.

Posta Administrației.

Al. David, Sandul-ung. Am primit 8 cor. în abonament.

Elie Petruțiu, Mercurea. Am primit 2 cor. abonament pe luna Mai.

Ioan R. Butu, Rași. Adresa cerută nu o știm nici noi.

N. N. L. T. Adresa cerută nu o știm nici noi.

Posta Redacției.

I. P. Sibiu. Autorul articolului »Istoriograful nostru« nu e d. O. Ghibu, cum crezi dta, ci alterezi, al cărui nume pentru partidul cititor e cu atît mai indiferent. cu cît articolul nu cuprinde decît adevărul pe care îl recunoaște bucuros orice om de carte dela noi.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cona.

In Socodor se află de vânzare o casă re din mână liberă constatătoare din mai multe chillii, cu prăvălie, crîsmă și cuclărie cu drept de trafic și licență. A se adresa la administrația ziarului »Tribuna« în Arad.

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cărnățarie Sibiu-Nagyszeben, Reispargasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cărnați, slănină și articlii de cărnățarie, precum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu aiu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sîngerete, specialități de măieși și sîngerete, paștete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 klgr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comande mari prețuri reduse.

Expediere cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comenzile sunt a se adresa la firma de mai sus.

A apărut broșura

Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare

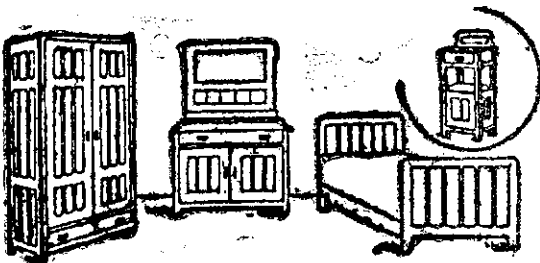
sau

Alcoolismul și urmările lui

din punct de vedere economic, igienic, moral și național. — De **Pr. D. Voniga**. — Tipografia Nouă, Orăștie 1910. — Broșura se estinde pe 6 coale tipar 8° și are următorul cuprins: 1. Introducere. 2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul beuturilor spirituoase. 4. Beția și consecințele ei, în general. 5. Efectele stricăcioase ale beuturilor spirituoase, în special asupra organismului omenesc. 6. Alcoolismul sub raportul morbidității și al mortalității. *Tuberculosa (oftica) și morburle mentale*. 7. Alcoolul și morală publică sa raportul dintre alcoolism și criminalitate. 8. Alcoolul și ereditatea, sau efectele alcoolismului asupra posterității. *Copiii bețivilor*. 9. În resumat: Alcoolismul - *Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare*. 11. Cauzele alcoolismului. 12. Plan de învățământ antialcoolic. **Prețul broșurei 1 cor. 60 fil.** Se poate procura la autor în Gyirok și la toate librăriile.

PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și mobile Nagyvárad, Uri-utca 49 (i. casa: Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școale, biserici, locuințe, biurouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

Agent pentru vinuri.

Pe lângă condiții favorabile se caută la un negustor de vinuri din podgorie un agent pentru comitatul Hunedoarei și Aradului.

Ofertele să se trimită la administrația »Tribuniei« sub »I. D. 1000.«

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul Dr. Lahmann, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice (1 oră și jum. depărtare dela Viena) în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf:

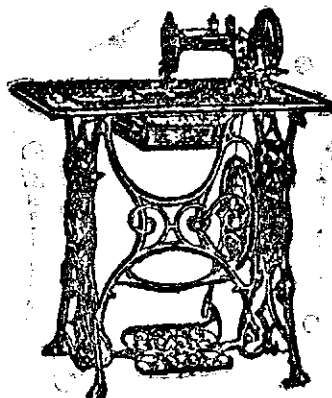
Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut **PFAFF** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de **Goarne**. Prețurile se pot solvi și în rate.

Gramofoane și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diaphazon. Telefon nr. 459. — Preț-curent gratuit. —

Căsătorie.

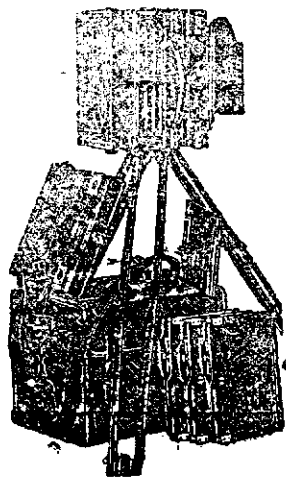
Un tînăr comerciant, voiește a face cunoștință cu o domnișoară din familie bună și serioasă, având zestre până la 2—4000 coroane, se recere să fie econoamă bună.

Doritoarele să se adreseze la administrația acestei foi pe adresa »tînărul«.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat »KODAK« în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, entint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare, rădăreu cancelarie și de Schwarzwald. — Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari veritabili Rodenstock Diaphragma. Mare asortiment de sticle perescopice, obiective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

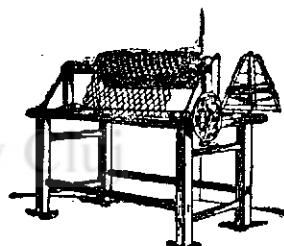
Prima societate de Credit Funciar Român din București.

ANUNȚ

Se aduce la cunoștința publică că cu începere dela 1 Iunie st. n. se vor pune în circulație, pe lângă scrisurile funciare existente 5%, de 5000, 1000 și 100 lei și scrisuri funciare rurale 5%, de 10.000 (zece mii) lei, bucata, care spre deosebire de celelalte existente, vor avea culoarea fondului în roz.

Cupoanele lor de dobânzi vor fi tot semestrale à 250 lei fie-care, cu aceleași scadențe de 1 Ianuarie și Iulie st. n. ale fie-cărui an; iar numerotația lor va începe cu No. 1.

Direcțiunea.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii; singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— **Primlucrător mijlocesc.** —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco. Premiat la 6 expoziții.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârte cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mînat cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătii ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini
ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

Procurați

dela librăria „TRIBUNEI“

Arad, str. Deák Ferencz 20

„Cantorul Bisericesc“

aranjat de

GEORGE BUJIGANU

învăț. în Deliblată.

Cel mai practic op bisericesc, cea mai bogată antalogie a cântărilor bisericesti la români.

Indispensabila lui necesitate o documentează iuțala cu care a trecut prima ediție în un an 1000 exemplare.

Opul să extinde pe 444 pag. octav mare, pe 2 coloane, litere latine, tipar roșu-negru. Cuprinde rînduiriile tuturor sărbătorilor de peste an, precum și tipul bisericesc Op aprobat de consistor!

Legătură artistică, confecționat la prima compactorie din Budapesta.

Prețul unui exemplar broșat 10 cor. legat în pânză frumos aurit 12 cor. legătură lux 1/2 piele 14 cor. Lux nu se mai află, numai după comanda specială bucata 16 cor. plus porto postal 60 fil

Intrebuințarea „Cantorului Bis.“ dispensează pe toate celelalte cărți bisericești, ca: mineiul, triodul, pentecostarul, molitvelnicul etc.

Raritate bisericească, mai câteva exemplare de vânzare.

Cel mai frumos dar de sărbători bisericilor și specialiștilor bisericești.

Administrația tipografiei și librăriei „Tribunei“.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909		1910.	
11 Aprilie.		3 Aprilie	10 Aprilie.
ACTIV			
123780249	88205061 Reserva metalică Aur	127950518	127754592
1415158	35575188 „ Trate Aur	1513502	1540086
50124686	Argint și diverse monete	66554598	60325690
12177200	Portofoliu Român și Străin	27657398	27751574
16672467	{ *) Impr. pe ef. publice	11999924	11999924
11999924	„ „ „ In cont cor.	14925995	14925995
15296433	Efectele Capital. Social	3119621	3119621
3177121	Efectele fondului de rezervă	5999808	5999808
5972060	„ „ „ amortizarea imob. și material	711772	711870
704446	Imobili	540824	562382
538397	Mobilier și Mașini de Imprimerie	105951135	106098275
103588660	Cheltueli de Administrațiune	—	—
—	Deposite libere	39809767	40941567
24391200	„ „ & provisoriu	4941258	12847625
27667854	Conturi de valori	411676120	414579009
397505855	Conturi diverse, Sold.	—	—
—		12000000	12000000
12000000	PASIV		28123532
26414884	Capital	28123532	28123832
3893778	Fond de rezervă	4150806	4151646
250449610	Fondul amortizării imobilelor și material	260391920	263063690
—	Bilete de Bancă în circulațiune	—	—
1158923	Profitsuri și perderi	1058427	1141566
103588660	Dobânzi și beneficii diverse	105951135	106098275
—	Deposite de retras	—	—
—	„ „ „ & provisoriu	—	—
—	Conturi diverse, sold	—	—
397505855		411676120	414579009

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%.

In Sibiu (Nagyszeben)

Vanele de baie Stuchlich

O pleasă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efectuă imediat și se trimit cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 51.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu aburi, în ALBA IULIA Gyulafehérvá. Széchenyi-u. (îngă biserica călug). Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materiile de mobile, perdele, dantele etc., cu prețurile cele mai moderate.

S'au ieftinit cărbunii.

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4.60.
100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jil c. 4.—.
100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6.—.
100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4.60.

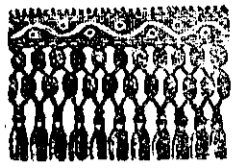
Róth József mare neguțator de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3. Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrică, mori precum și pentru trierat expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

NAGYIVÁN ANTAL gătănar

SEGHEDIN — SZEGED, Zrinyi-utca 2.

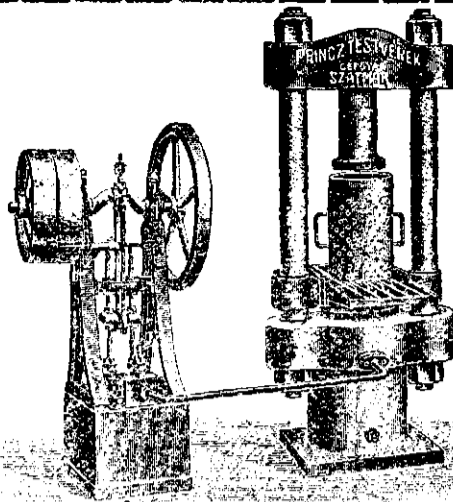
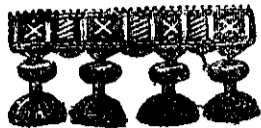

Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am asortat atelierul conform cerințor moderne și sunt în plăcută poziție ca să pot susține concurența cu ori-ce fabrică din capitală, irdeosebi

atrag atențiunea asupra :

Impletiturilor, ciucurilor și decortilor pentru mobile și prapori, de asemenea ori-ce ciucuri, decorații, masturi și gătane pentru uniforme de gală în cea mai splendidă execuție. —

Vanzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

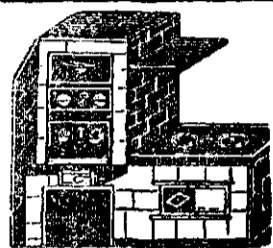

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

— din SZATMÁR. —

- Pregăteșe petrine și orice mașini pentru stors olei, mănate cu apă
- mașini de desghlocat, sfărmat și prese, pe lângă asta cele mai exacte transmisiuni cu — tractație circumpețială. —
- Instalăm mori pe tain, ori cu cilindre.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

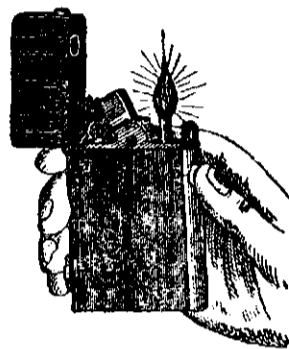
Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca

scări, coridoare, cerdacuri, grillage, căminuri, porți, ferării pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru — rle de metal aranjamăcelării și căsăpli, — mente pentru bisericibasreliefuri, strungă- — în execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Nu trebuie să chibrituri nici laminări!

Apeși butonul și arde cu încredere.

Aparatul iricendiar original

„IMPERATOR“

e indispensabil pentru fumători și gospodărie. Să nu se confunde cu imitații proaste și fără valoare. Folosința pentru o lună numai doi bani.

— — Prețul vânzării pe lângă garanție 3 cor. — —
In provincie trimițând 3 cor. 45 fil. se expediază franco.

Tòth Jòzsef,
depozit de fabrică, — — Szeged, Könyök-u. 34.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„VICTORIA“ INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

SOCIETATE PE ACȚII

Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2. (vis-à-vis de primărie) casa proprie.

Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar . . . . . 1.200,000 — Cor.
Fond de rezervă . . . . . 1.100,000 — Cor.

Depuneri spre fructificare . . . 8.500,000 — Cor.
Circulațiunea anuală . . . . . 200.000,000 — Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse : plătește deponenților 4 1/2% și 5% interese fără nici o detragere.

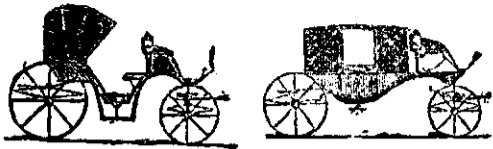
După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după starea casei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

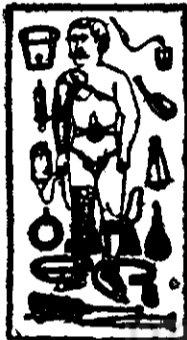
Urmaşul lui P. SORS
FRANZ AGNICSEK
Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

Işi recomandă atelierul său pentru ori-ce fel de
trăsuri și curelărie
pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ori-ce reparații la
trăsuri noi și vechi se efectuează repede și prompt.

ZOMBOR SANDOR ortoped și fabricant de
instrumente medicale.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni medici, că am
deschis în Oradea-mare—Nagyvárad Uri utca nr. 26,
un atelier pentru instrumente medicale,

conform cerințelor moderne de azi, unde se pregătesc tot-felul de instrumente specialiste și alte mașini de brânșă aceasta și primese și repararea, - ascuțirea, lustruirea și nichelarea acestora. — Pregătesc după cel mai nou sistem aranjamente de spital, mese pentru

operație și pentru examinare, du'apuri pentru instrumente speciale și de legat, precum și membre artificiale mașini orthopede pentru umblat și pentru îndreptarea corpului, etc. corsete artificiale ș. a. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

Primul Institut sudungar de auritură artistică
a lui **E. I. SPANG**

sculptor și auritor
TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
amvoane, jertfelnicuri, —

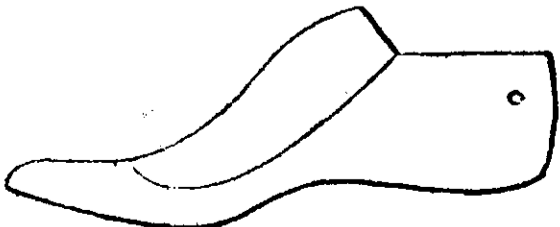
primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în — — — — — brânșă aceasta. — — — — —

Prima fabrică de calapoade și calupe

— (Első kolozsvári kaptafa és sámfagyár) —
:- Cluj-Kolozsvár, Kis Szamos-u. Nr. 5. :-

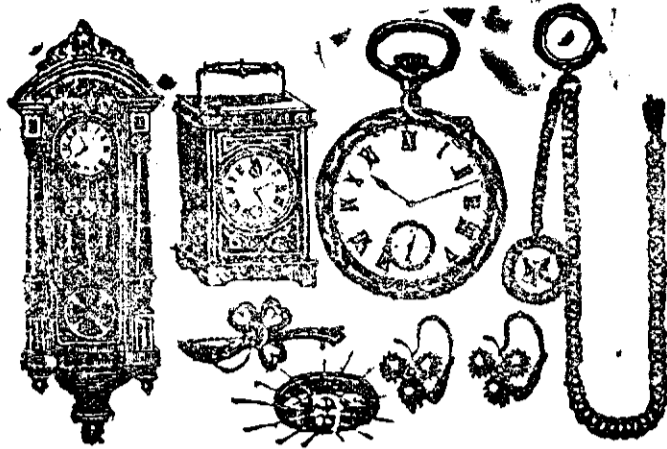
Recomandă **calapoade** și **calupe** foarte bune, pregătite din lemn excelent uscat, pe care se pune un pond deosebit.

Comandele din :: provincie se execută pe lângă rambursă prompt și cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu excelent.

IOSIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.

Cea mai ieftină sursă de cumpărare a totfelul de orologe de buzunar și de părete și oroloage deșteptătoare, precum și articlii optici.

Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Inele de logodnă după măsură.

Toate lucrările de brânșă aceasta se execută cu specialitate, garanță și cu prețuri ieftine.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

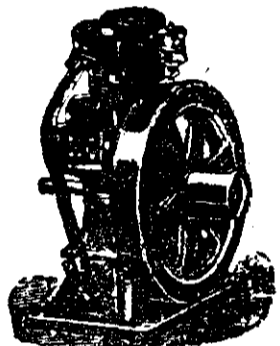
Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

SCHMEREKE

— Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. —

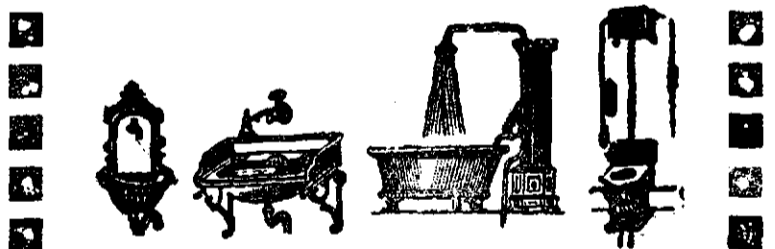
Primește tot-felul de reparații și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparații de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Fișile magnetice. Unsoari. Material de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios —

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

BERNACSIK JOZSEF căldărar și specialist pentru apaducte

Oradea mare · Nagyvárad, Kertu. 7.

Primește orice lucrări și reparații din acest ram, atât hărăgărie cât și apaducte. Recomandă atenții publicului și arhitecților, noua sa invenție brevetată și scutită contra înghețului, pentru spălarea latrinelor; invenția superioară celor asemănătoare, cari se află în circulație, pentru mecanismul ușor și aplicabil ori-unde. Am fost aplicat 10 ani ca primul monter la apaductul orașenesc din Oradea mare.

ROTH JÓZSEF

măestru de sculptură în piatră,
— Segesvár, Seilergasse —

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte,
din diferită marmoră granit, syenit,
labrador și peatră tare de arină, etc.

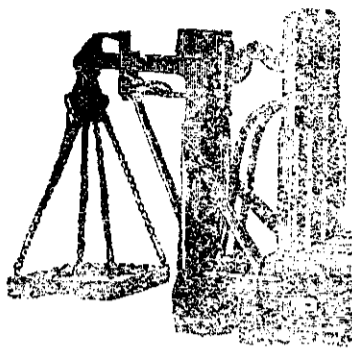
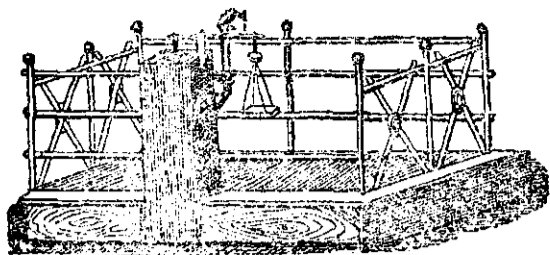
cu prețurile cele mai moderate.
Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucrări de zidărie, ce cad în brânșă mea. Schițe și preliminar de spese stau fr. la dispoziție.

Prima fabrică de cumpene
și greutăți din Brașov.

PAUL WIDMANN

Brașov-Brassó,
Korház-u. 62.

Recomandă tot-felul de:
cumpene și cântare, balanse-
zecimale, centimale și cumpene-pod,
precum și greutăți cu prețurile cele
mai moderate. - Serviciu conștițios.

Se primesc
reparări și
autenticări
din nou.

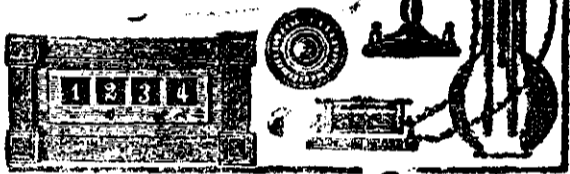
In atenția onoratului public!

Am onoarea a aduce la cunoștința onoratului public, că eu
1 Aprilie 1910 am deschis un magazin de biciclete și mașini de
cusut și un atelier de reparaturi, în Str. Forray 20 (casa Guttm).

Aducând aceasta la cunoștința onor. public remarc că în urma
cunoștinț lor mele sunt în plăcuta situație ca orice lucrări din ramul
acesta să le execut spre deplina mulțumire și pe lângă prețurile
cele mai convenabile. Schimburi și reparaturi se efectuează
ieftin și conștițios. Recomandându-mă atenției și bunăvoinței pu-
blicului, asigur că nerezina de frunte îmi va fi să-mi servesc clien-
tela culant, făcându-mă astfel vrednic de încrederea ei.

KAPPNER MOR,
electrotehnic

Arad, Str. Forray (Casa Guttmann).
Se instalează sonerii și telefoane pe
lângă garanție.

Asudarea mânilor!
Asudarea picioarelor!
Asudarea subțioarelor!

Incetează în decurs de o oră dacă folosiți:

„SUDORAN”-ul
a lui **MOLNÁR.**

Copiile epistolelor de recunoștință sunt auten-
ticate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN«
comandat de la Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a
folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă. Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt«
Szombathely. Nu pot întreprinde ca să nu vă fie cu-
noscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« con-
tra asudării picioarelor și subțioarelor are efect sur-
prinzător și e nevătmător și cu conștiința liniștită
il recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inetr., R.

St. Dle! Din »SUDORAN«, leac contra asudării
picioarelor, mânelor și subsuori am procurat în-
ă pentru 3 persoane, și întrebându-l despre rezultat,
l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Dle apotecar Molnár! Răspunzând la cartea
d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SU-
DORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în
mare măsură de asudarea picioarelor și după două
massege mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții
mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimi-
teți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas
cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apotecar! Am primit »SUDORANUL«
comandat, contra asudării de picioare, mâni și sub-
suori. Credemă, că cine-l folosește după receta
prescrisă, îl atle de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORANUL« contra asudării de pi-
cioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un
efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună
conștiință îl pot recomanda nu numai celor din pa-
trie ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« în-
trece mult toate fabricatele străine, de cari m'am
folosit până acum. Iți datorez mulțămită, că m'am
scăpat de boala neplăcută, Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apotecar în Szombathely.

Prețul unul flacon 1 cor. 30 fl.
dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »SUDORAN« prov. cu marcă să se primească.

SENZAȚIE!

Marele magazin de modă

aranjat după modelul orașelor mondiale

a lui

Püspöky Miklós

Kolozsvár, Mátyás király-tér 20.

(In propria casă, edificată pentru acest scop).

== Secții deosebite. ==

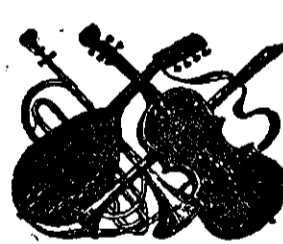
Modă bărbătească | Modă pentru copii

Modă pentru femei | Trusouri.

Rufărie, Pânze, Albituri.

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice comande.

Babós Béla fabricant de instru-
mente muzicale în
Sibiu, (Nagyseben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu.
Cel mai ieftin și cel mai
bun depozit de cumpărat
pentru orice instrumente,
precum: violine, țitere,
clarinete, harmonice,
și toffelul de instrumente
de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de
Gramofone în diferite mărimi, precum și Scala-Record.
Mare asortiment de plăci pentru gramofone cu prețuri ieftine.
Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin
rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de ciornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta

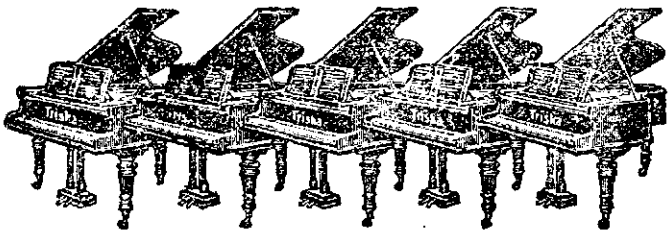
Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

— Právălia: V., strada Váczl nr. 57. —

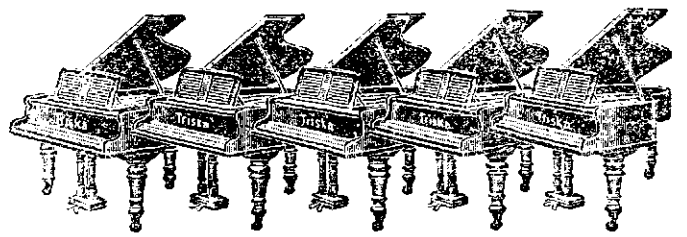
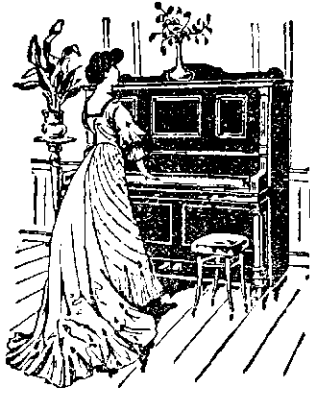

Face pe lângă prețuri moderate și ga-
ranție de mai mulți ani ciornice
de turn, școli, castele și cazarme,
primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în
persoană, prospect face gratuit și trimite
porto-franco ori cui.

FONDAT LA ANUL 1870.

Acordările și reparațiile le execută
în mod special!

la renumita firmă:

Salon vestit și magazin bogat de:

Piane,
Pianine, și
Cimbalme.

≡ **TRISKA J.** ≡

în Cluj — Kolozsvár, Bartham-u. 14.
Se pot cumpăra și închiria pe lângă prețurile
cele mai avantajoase.

— Numai fabricate de prima calitate. —

Pentru orientarea on. public dau mai la vale declarațiile de recunoștință în limba maghiară sosite în timpul din urmă:

Declarație.

În cursul anului 1908 am târguit două pianuri dela firma J. Triska din Cluj și cu amândouă sunt pe deplin satisfăcut. Liniștit pot deci recomanda ori-și-cui firma lui Triska.

Zagon, 18 August 1908.

Nagy Imre
inv. de stat, cantor reform

St. D. J. Triska Cluj.

Pardon, că la șirele D-tale numai acum pot răspunde. Prin aceasta îmi exprim deplina mea îndestulare pentru pianul „Stingl” ce l-am cumpărat dela D-ta pe la începutul anului. Execuția lui adevăratește mai bine priceperea și calificația D-tale specială. Întreprinderea D-tale o recomand cu plăcere tuturor cunoscuților mei.

Tarda, 31 August 1908. Cu toată stima

Hirsch Bruno.

Firmel J. Triska Cluj.

Cu mulțămită recunosc, că pianul cumpărat dela D-ta, după părerea specialiștilor, în ce privește tonul, execuția, prețul adevăresc soliditatea întreprinderii și toată încrederea față de firma Triska.

Dr. Békésy Károly.

Dlul J. Triska Cluj.

Și după 4 ani pot să-ți scriu, că pianul cumpărat din magazinul D-tale e și azi tot atât de bun, cu tonuri plăcute, ca atunci când l'ai trimis. Cu drept recomand deci fiecăruia să cumpere pian dela D-Ta.

Cu stimă:

Szepsizsentygyörgy. Révay Margit.

P. St. Dle!

Eu care sunt specialist în muzică pot zice, că eu pianul cumpărat dela D-Ta sunt foarte îndestulat. Are tonuri foarte frumoase și plăcute pentru aceea pot recomanda și și recomand tuturor să cumpere pianuri dela firma I. Triska

Gherla, Cu stimă: *Ioan Beran,*
prof. de muzica și cant.

Magazinul de pianuri J. Triska Cluj—Kolozsvár.

Cu bucurie Vă anunț, că pianul cumpărat acum câțiva ani pe deplin mă mulțamește.

Cu deosebită stimă:

Dr. Wachsmann Ede.

On. Dle Triska!

Pianul trimis de D-Ta mă satisface pe deplin atât ca execuție cât și tonul bun și frumos. Recomand tuturor.

Dej, Cu stimă: *Madam Gajzágó László.*

St. firme J. Triska, Loco.

Vă anunț, că pianul cumpărat dela D-Voastră din firma Wirth Ferencz (elevul lui Bösendorfer) mă mulțamește pe deplin.

Dr. Kenyeres Blasius.

Cu pianul Bösendorfer cumpărat dela firma J. Triska, nu numai eu ci și toți muzicalii cari s'au abătut prin casa mea, am fost foarte mulțumiți. Firma vrednică de toată încrederea o recomand cu toată căldura.

Cluj (Kolozsvár), Cu stimă:

Dr. Hönz,
profesor academic privat.

On. firme Triska J. Cluj.

Vă aduc la cunoștință, că construcția eternă a pianului meu, în urma reparațiilor și renovărilor făcute de Dv., se poate iarăși folosi perfect și pentru aceea nu pot scăpa ocazia de a nu vă exprima mulțămăta și recunoștința mea.

Torda-Szentlászló. *Gróf Mikes Miklós.*

Firmel Triska Cluj.

Prin șirele acestea Vă exprim bucuria mea pentru repararea pianului meu, în urma căreia a căpătat un ton nou și foarte melodios, ceea ce Dv. vă servește spre laudă și onoare, iar mie-mi dă prilej a Vă exprima recunoștința și deplina mea încredere.

Korpad, Madam Ferenczi Gyula, Boar Ana.

On. Firmă.

În epistola de ieri uitasem să vă amintesc, că mi-a sosit pianul trimis și deja e și aranjat în salon. A sosit în condiții perfecte. E foarte plăcut tuturor, și se bucură de laudă generală.

Szamos-Ujvár, 5 Iunie 1909.

Walton Robert
profesor de liceu.

On. magazin de pian Triska, Cluj.

Deși cam târziu, nu pot scăpa ocazia a nu-ți exprima recunoștința mea pentru pianul trimis. Instrumentul e ineseptionabil, are un ton foarte plăcut, iar exteriorul corespunde pe deplin. Vă mulțamesc, că fără să-l văd și aleg, m'ați satisfăcut atât de bine.

Zelau (Zilah) 1 Maiu 1909.

Cu stimă *Mátyás Adolf.*

Firmel Triska Cluj.

Pianul a ajuns în pace. Ne-ai câștigat com- plăcerea generală. Vă mulțamim pentru serviciul prompt și onest.

Ioan Bucur
preot gr. ort.

Dlul J. Triska Cluj.

Cu pianul cumpărat dela D-ta sunt mulțamim și Nici după expirarea unui an n'am aflat nici o smintă.

Dej, 24 August 1908.

Becsky Bálint
asesor la sedria orfanală comitatensă.

On. Dle Triska.

Cu pianul cumpărat dela Dv. toți sunt mulțamim și ne bucurăm că ne-ai satisfăcut dorinței tuturor.

Mocs, 18 Aug. 1908. *Madam Nagy Elek.*

Dlul J. Triska Cluj.

Pianul trimis m'a satisfăcut pe deplin.

Zagon, 19 August 1909.

Cu stimă

Vád. Bécássy.

Dlul J. Triska, Cluj.

Recunosc cu plăcere, că pianul trimis mie e de o calitate neexceptionabilă, și pentru aceasta voi recomanda firma D-tale în jurul cunoștințelor mele.

Szilágysomlyó, 1 Sept. 1908.

Marossy Aranka
profesoară la școl. civ.

O. D. J. Triska, Cluj (Kolozsvár).

Străformarea pianului meu lung în „Mignon” scurt, ce și-l-am trimis, m'a satisfăcut pe deplin, atât prin forma estetică din afară, cât și prin bunătața și trănicia lui.

Pianști virtuosi, cari l-au probat după reparații, s'au declarat cu cea mai mare recunoștință asupra lui. Alți specialiști, pentru forma externă estetică și artistică, l-au aflat de model al industriei de pianuri.

Pentru aceea îmi fac o datorință de plăcere, când Vă exprim sincera mea mulțamimă și recunoștința pentru lucrul cinstit și succes în toată privința. Și cu plăcere recomand tuturor celor interesați magazinul și atelierul D-v. Cu osebăta stimă

Dej, 20 Iunie 1909.

Kenyeres László
jude reg. cerc.

Firmel Triska J. Cluj (Kolozsvár).

Datorez on. firme, cea mai mare recunoștință pentru renovarea pianului meu numit „Bosendorfer”; atât îmbrăcarea cu piele, cât și punerea corzilor au succes excelent și prin tăiere tonul n'a pierdut nimic. Pianul întru simie nu se poate deosebi de unul nou. Cunoscuților mei voi recomanda aceasta firmă cu toată căldura. Cu stimă

Bistrița, în Decembrie 1908.

Madam Póka Elemér.

Firma Triska J. în 1902, pianul meu Bosendorfer străformat în pian scurt format Mignon, care lucrare e una dintre cele mai bine succese, iar corzile și-au păstrat tonul perfect. Cu un cuvânt străformarea s'a făcut spre deplina mea îndestulare.

Cluj, în Ianuarie 1909.

Dr. Bánffy Ernő.

On. Dle Triska!

Cu bucurie satisfac dorinței D-tale, când îți anunț, că pianul meu „Beregszászy” de 40 de ani l'ai dres în așa formă, că mai gata e ca unul nou.

Cluj, 21 Oct. 1908.

Contesa Kun Géza.

Dlul J. Triska, mălestru de pian Loco.

La rugarea D-tale bucuros adevăresc, că pianul meu de Pokorpy—Bosendorfer, pentru o radicală reparatură l-am concretizat D-tale, și cu calitatea muncii săvârșite, precum și cu stăvirea speșelor, sunt pe deplin mulțumit. Firma, o recomand călduros.

Cluj, 23 Oct. 1908.

Dr. Richter Aladár
profesor ord. la academia de știință.

On. D. Triska J. Cluj.

Pentru străformarea și scurtarea vechiului meu pian, și provederea lui cu construcție nouă, făcute cu multă cunoștință specială și adus la perfecțiune, îmi fac datorința când îți exprim mulțamimă și recunoștința mea, pentru această muncă curată, bună și trănica. Cu stimă:

Bistrița, 12 Nov. 1908.

Láni Godofréd
vice-comit. comit. Beszterez-Naszód.

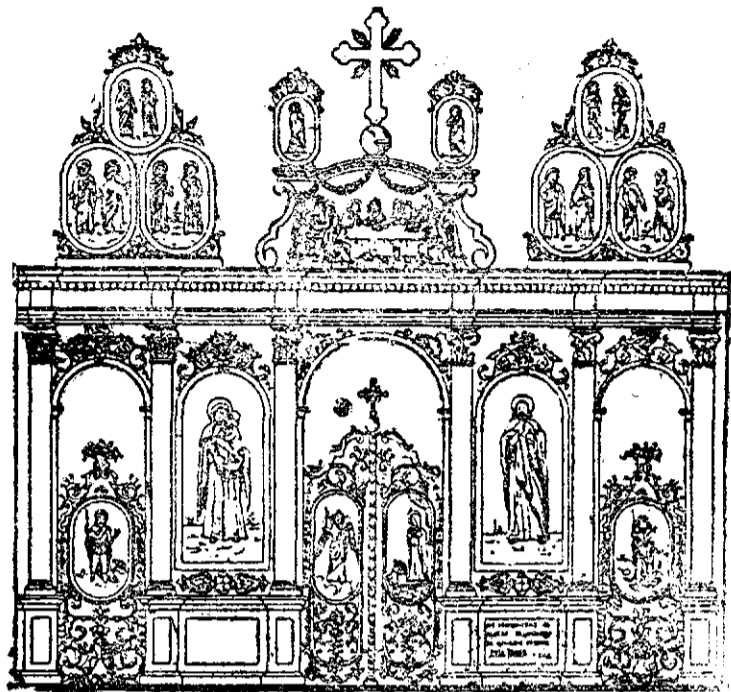
Fondată la 1870.

Fondată la 1870.

— Edificător de altare și iconostase bisericești. —

Komáromi László

Rákospalota (I. Budapesta) Str. Főut 49.

Edifică și aranjază pe deplin:
altare, iconostase, icoane, statuie, strane,
amvoane, scaune (bănci) bisericești, ș. a.

Renovez pe deplin, ori în parte bisericile pe lângă
prețuri foarte ieftine. Poftim pe ori-cine să binevoiască a
compara preliminarul meu cu ori-care din străinătate.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și mă-
iestru pietrar.

Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii din: marmoră, labrador, granit,
stenit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre,
dacă comandați — — — **coasa „Koronagyémánt“**

Cu coasa „Koronagyémánt“

bătută odată se poate cosi zina întreagă și deoarece e făcută din oțel-dia-
mant, coase rele sau moi nu se găsesse între ele. Pentru trănicia fiecărei
bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2- — 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. —
Comandele se pot face prin trimiț. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase
Kaposvár, Fő-utca 22 T. „Koronagyémánt“

„TIMIȘIANA“ INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

SOCIETATE PE ACȚII

Fondată la anul 1885.

Centrala în **Timișoara** oraș (Belváros) Piața Balázs No. 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în **Buziaș** și în **Recas**.

Telefon pentru centrală Numărul 510.

Telefon pentru „STANDARD“ No. 1028.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari
eliberează libele. — Administrează depuneri cu
casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea
sumei depuse $4\frac{1}{2}\%$ și 5% interese, fără
nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de
interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10,000 Coroane, după starea cassei
se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite cam-
biale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi ipotecare pe case de
închiriat și pe proprietăți de pământ.

Administrează agentura generală pentru
Ungaria de sud a societății de asigurare

„STANDARD“.